

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul I Nr. 24

Simbătă 20 noiembrie 1971

12 pagini — 1 leu

SĂ CONSTRUIM TEMEINIC

Una dintre ideile pe care le-am desprins din Propunerile de măsuri prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și din celelalte dezbateri ale documentelor de partid, precum și din Expunerea la recenta plenară, este aceea că națiunea noastră se găsește în prezent în acel moment al lungii sale istorii când își poate permite să mediteze la rosturile sale fundamentale.

Liberi în interior de orice fel de exploatare și nedrepte rânduiri, conduși de partidul comunist, independenți și suverani pe plan extern, cu prieteni adevărați, puternici și mai mulți la număr ca nicicând, ne-am creat noi înșine acele condiții și premise care să ne lase să gândim la construcția mărețului nostru viitor.

Pentru a echilibra sărăcia vitregului și nedreptului nostru trecut, ne-am construit case, școli, spitale, fabrici, locomotive, tractoare și vapoare. Ne-am așezat niște temelii. Congresul al X-lea al P.C.R. a consfințit acest stadiu de dezvoltare al României și a trasat direcțiile principale de activitate pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Analiza muncii și activității ideologice, a celei politice și cultural-educative cu evidențierea realizărilor și lipsurilor dovedește încă o dată seriozitatea cu care partidul, conducerea lui superioară și personal tovarășul Nicolae Ceaușescu își îndeplinesc sarcina și menirea de conducător al destinului acestui popor.

O societate ca a noastră, așa cum este și, mai ales, așa cum noi o dorim să fie, nu poate să nu se preocupe de relațiile de echitate, cinste, corectitudine, dăruire de sine, solicitudine, respect și iubire de muncă, care trebuie, încet dar sigur, treptat dar peste tot, să ia locul acelor deprinderi ce azi tot mai mult nu se potrivesc cu realitățile și direcția dezvoltării noastre. Când vorbim de conștiință politică nu avem altceva în vedere decât acea atitudine teoretică sau practică care să fie atît concordantă pe plan abstract, cît și angajată pozitiv în mod concret la realizarea programului politic al partidului.

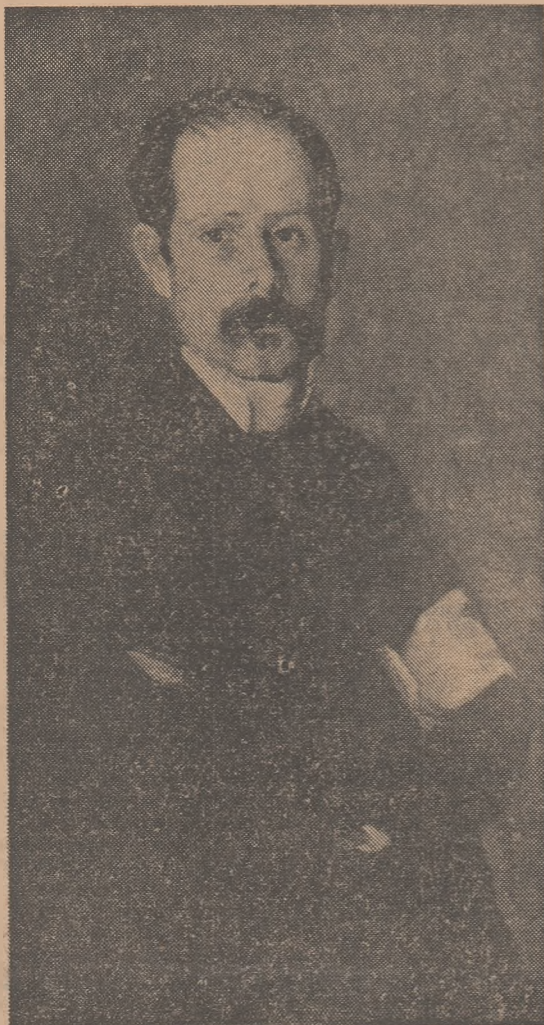
Și nu e nici o ostentație în discutarea unor măsuri menite să promoveze, să adincească, să consolideze și extindă noua concepție și conștiință atît în rindurile membrilor de partid, cît și în rindurile întregului popor. Este, dimpotrivă, o preocupare caracterizată prin grea responsabilitate națională pe care conducerea partidului o asumă cu curaj și demnitate cinste. Un popor și o țară ca a noastră, care merg pe drumul socialismului, pot și trebuie fără ezitare să-și traseze planuri cît mai mari. Avem condiții și putere să realizăm atît visurile noastre, cît și acelea ale strămoșilor noștri.

Ceea ce ne trebuie nouă, românilor, astăzi stă în puterile noastre: să muncim temeinic, să durăm, să arătăm prin fapte că transformînd societatea, schimbînd fața pămîntului, ne schimbăm și pe noi înșine, eliminăm tot ce e rău, străin, ori nefolositor, și păstrăm tot ce e bun, frumos, util și progresist în activitatea celor mai demni înaintași ai noștri. Ne perfecționăm spiritul civic, ne gândim mai mult la datorii noastre față de societate, ne propunem să fim mai severi cu acei puțini ce ne incurcă prin lena lor, prin nepăsarea, prin egoismul și lipsa din ei a oricărui sentiment patriotic și național.

Să nu ne mulțumim cu campanii pentru trimiterea la țară a celor ce s-au strîns nejustificat prin Capitală sau împotriva consumului exagerat de materiale, împotriva celor care în timpul serviciului merg la filme, la restaurant, la strand, împotriva neregulilor din comerț etc., ci să acționăm zilnic, în mod organizat și serios, prin exemplul fiecăruia dintre noi, prin curajul de a sesiza lipsurile oriunde apar ele, căci purtăm cu toții pe umerii noștri marea responsabilitate pentru propășirea acestei națiuni, iar, pe de altă parte, așa cum spunea și secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Nici un sector de activitate nu este feuda cuiva. Oricine este pus să lucreze într-un minister, într-o uniune, într-un sindicat, este pus acolo de partid, de clasa muncitoare și dacă nu-și îndeplinește misiunea ce i s-a încredințat trebuie dat la o parte și înlocuit cu oameni capabili să realizeze politica partidului”.

PAVEL SUIAN

(Continuare în pag. a 11-a)

Andreescu

AUTOPORTRET

ÎN ACEST NUMĂR :

- Cincinalul 1971 — 1975: Dinamica potențialului uman
- Consultații: Rezolvarea contradicțiilor în procesul construcției societății socialiste multilateral dezvoltate

Arta educației

Am moștenit de la părinții mei, și prin ei de la toți strămoșii, o seamă de trăsături, pe care le-am transmis probabil mai departe urmașilor mei. Oare la aceasta să se reducă viața? La nici o specie de animale, păsări sau mamifere, părintele (sau părinții) nu-și consideră încheiată „misiunea” lor cu actul procreației. Puiul de animal este învățat să meargă sau să zboare, este hrănit, apoi învățat să se hrănească singur, în toată perioada „copilăriei” sale.

Iată dar că, într-un cadru mult mai larg decît cel speciei umane, fluxul biologic nu se mărginește la repetarea biologică a unui act de reproducere, ci se întregeste, în interesul conservării speciei, cu un adevărat proces de educație.

Complexitatea societății umane face ca la oameni procesul de educare să capete o amploare considerabilă. La acest proces iau parte, cronologic, în primul rînd părinții, dar nu numai ei. Puiul de om crește cel mai greu. De aceea rolul părinților în prima perioadă a vieții copilului este deosebit de greu. În toată viața sa, copilul de ieri își va utiliza în mod inconștient părinții, ca unitate de măsură în aprecierea oamenilor cu care va veni în contact.

Dar pe măsură ce relațiile dintre oameni s-au multiplicat și s-au diversificat, nevoia unei pregătiri cît mai adecvate în acest proces de întrepătrundere a preocupărilor și a intereselor a dat naștere unei științe noi, știința educației, sau pedagogia.

Înțelegă multă vreme ca știință a educației copiilor și a tineretului, ea trebuie să primească astăzi înțelesul său deplin de educație a tuturor cetățenilor.

Dar nu numai despre știința educației, știință prin excelență interdisciplinară, în care își aduc contribuții esențiale, biologia, psihologia, sociologia, doresc să mă ocup, ci mai ales despre arta educației. Disciplinele enumerate mai sus nu vor reuși niciodată să creeze o știință aplicată a educației, or cît de savant ar fi amestecate, după cum o cutie de 24 de creioane colorate, chiar însoțite de instrucțiuni amănunțite, nu vor reuși să creeze un tablou de artă. Mai trebuie — de exemplu — un Degas. După cum, desigur un Degas nu ar fi reușit să picteze fără creioanele colorate și fără să posede o tehnică a utilizării lor. În procesul de educație, știința și arta se întregesc, fără să se poată substitui una alteia.

Să nu uităm că tezaurul trecutului nu se aduce la cunoștința generației prezente și nici cuceririle de azi nu se transmit viitorului, ca niște scrisori prin poștă. Educatorul epocii noastre — și fiecare dintre noi este într-un anumit domeniu un educator — trebuie să aibă pasunea de a transmite, și darul de a se face ascultat cu interes, al vechilor trubaduri.

Dar despre arta educatorului fie-mi permis să scriu altă dată.

Liviu Nicolae

Învățătorul, apărător al legii morale

Noi avem încredere în învățători pentru că nu ne îndoim de ființa lor morală. Dacă, o singură clipă, am avea certitudinea că învățătorul e un laș, un umilit de profesie sau un imoral, am fi capabili să punem în cumpănă tot ceea ce a învățat copilul de la el. Într-o asemenea măsură acționează legea morală, în astfel de răsuciri (și întreaga copilărie e o răsucire semnificativă, importantă) încît, o dată dovedită o eroare morală — la cel ce educă — noi am fi în stare să nu mai credem nici în adevărul matematic — dacă el e spus de un profesor de matematică imoral. Pur și simplu, pentru o zi, $1 + 1$ nu mai fac 2, în cazul în care ne-o dovedește un laș. Această îndoială nu durează mult, dar e suficientă pentru a întrerupe, uneori în mod esențial, procesul educațional.

O cercetare a istoriei naționale ne arată că învățătorii au fost totdeauna dascălii de libertate și de dreptate ai neamului. În satul românesc, în Oltenia sau în Dobroaea, în Valahia și în Moldova, în Transilvania și în Bucovina și în Banat, învățătorii

au deprins generațiile să gîndească și să acționeze sub legea morală, să fie cinstite și drepte, să-și apere țara și libertățile.

Să-i păstrăm învățătorului demnitatea pe care o merită ca prim apărător și soldat al legii morale. Să-și păstrăm în minte că orice încredere acordată lui e o încredere acordată copiilor noștri, adică viitorului. O generație de învățători umiliți ar însemna aproximativ 30 de promoții noi, crescute în cultul umilintei.

O Patrie cu învățători demni e o Patrie liberă și demnă. Căci învățătorul este încarnarea legii morale, pentru copiii ce învață de la el citirea, scrisul, chimia, istoria și peste toate — legea morală.

A smulge o pană din aripa învățătorului nu e doar o simplă pană pierdută dintr-o aripă, ci tundera brutală a aripilor cîtorva generații ce vor locui sub aripa lui știrbă. Căci învățătorul este nu persoană, ci exponenț.

ADRIAN PĂUNESCU

Cea din urmă oră

Astăzi sintem în posesia documentului care ne probează fără putință de tăgadă că sufletul și conștiința cea mai pură a revoluției de la 1848, marele martir al cauzei românilor, Nicolae Bălcescu, și-a revăzut patria. Știam din relatarea lui Vasile Alecsandri că, presimțindu-și sfârșitul apropiat și cuprins de un dor nestăpinit de țară, marele patriot român a încercat în vara anului 1852 s-o revadă, dar că i s-a refuzat intrarea pe pământul țării la Galați. După aceeași relatare, Bălcescu ar fi reluat calea fără întoarcere pentru el a exilului, unde avea să moară peste puțină vreme, la 29 noiembrie 1852, într-o cameră a hotelului „Alla Trinacria” din Palermo. Raportul parucicului (locotenentului) M. Clinceanu, comandantul garnizoanei din Turnu Măgurele, către C. Herescu, ministrul de război al lui Barbu Știrbei, raport

descoperit de curînd la Arhiva istorică centrală de la Arhivele statului din București, ne descrie cea din urmă oră și jumătate petrecută de N. Bălcescu pe pământul românesc, în tovărășia mamei, surorilor și fraților săi, la vorbitorul pichetului din oraș, în ziua de 25 august/6 septembrie 1852. Citim cu înfiorare lăconic și dramaticul raport pe care numărul 11 (noiembrie) 1971 al revistei MAGAZIN ISTORIC îl reproduce integral.

L. I.

Condiția creativității

„Lecția nu mai este o activitate de «predarea» cunoștințelor din partea profesorului și o acțiune de «preluare» — de memorare pe bază de inventariere a informațiilor predate” — afirmă, pe bună dreptate, conf. univ. dr. Vasile Bunescu în studiul: „Lecția, act de creație a profesorului, condiție esențială de educare a creativității elevului” (Revista de pedagogie nr. 10/1971). Lecția devine „o acțiune de conducere a elevilor din partea profesorilor pentru ca ei să poată cuceri singuri cunoștințele”. Asistăm, deci, la un proces de deplasare a accentului de pe formula tradițională de activitate desfășurată cu elevii — activitatea la clasă — pe forme noi, mai dinamice, active, anume activitatea în laborator și activitatea în atelier. Această viziune nouă a actului educațional duce în mod necesar și la restructurarea viziunii educativității asupra viziunii de bază — lecția.

Un fapt pozitiv pe care îl consemnăm cu satisfacție este consacrarea întregului sumar pe luna octombrie al revistei sus-amintite acestei probleme-cheie a învățămîntului românesc.

O. P.

Scoala și viața

Două materiale vii, de stringentă actualitate, ne-au reținut în mod deosebit atenția în numărul pe octombrie 1971 al revistei **Tinărul leninist**. Rubrica **Tribuna elevilor** care cuprinde ascuțite intervenții ale unor elevi din diferite școli cu privire la modalitățile de ridicare a nivelului lor de cunoștințe social-politice, dar care au și o adresă directă la unele instituții și persoane care răspund de tipărirea și popularizarea literaturii social-politice pentru tineret. Al doilea material ne face cunoscute concluziile unei cercetări efectuate în mai multe județe pe problema „Atelierele-școală”. Din ultimul articol citat reținem semnalul de alarmă pe care îl trage autorul său, pe baza celor observate pe plan local: „Totuși, în paralel, au semnalat liniștea care domnește în școli, deși nu există programe, metodici, manuale diferențiate pe ani de studii, concepute unitar, în continuitate, ca și seninătatea cu care se gîndește cuprinderea nediferențiată pe sexe și vîrste în instruirea practică”.

M. N.

Forum

Nr. 9 (sept. 1971) al revistei învățămîntul superior, apare, cu o apreciazabilă întârziere, în noiembrie!

Dincolo de acest reproș însă, el este foarte interesant.

După ampla cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la mitingul consacrat deschiderii anului de învățămînt universitar, urmează rubrici precum **Cercetarea științifică, Științe sociale, Puncte de vedere**, oricînd de consultat cu folos de studenți, profesori, de oricine urmărește dezvoltarea mereu ascendentă a învățămîntului românesc. Amintim, în mod special, articole ca: „Rolul formativ al cercetării științifice studențești”, de Mircea Cristea și Gheorghe Radu, „Cercetarea științifică din învățămînt și conexiunea cu producția”, de M. Protopopescu, „Exigențe sporite în predarea economiei politice”, de Tănase Ghiță, „Legarea școlii medii cu universitatea”, de Octavian Fodor.

Binevenit, util ca întotdeauna, **Fișierul editorial**, acest raccourci invitînd la lectura atî-

tor cărți, interesante, din diverse domenii ale științei contemporane.

A. H.

Unsprezece întrebări

17 scriitori discută despre raportul dintre realitatea socială și prezența literaturii, în trei pagini compacte din săptămînalul Uniunii scriitorilor, **Luceafărul**, din 13 noiembrie 1971. Dezbaterea este inițiată din partea redacției de către poetul Adrian Păunescu. Participă la ea prozatori, poeți, esești, critici și istorici literari din toate generațiile, angajați într-un program de edificare morală, de adîncă responsabilitate a scrisului. Profesiunea lor de credință este pilduitoare desigur pentru întreaga noastră literatură, pentru conștiința literară românească a acestor ani.

L. P.

Aniversări școlare

Zilele de 13 și 14 noiembrie a.c. au înscris în agenda lor noi aniversări școlare.

Școala generală nr. 4

C. Bărbol

DE LA MINISTERUL INVĂȚĂMÎNTULUI

În conformitate cu prevederile art. 240 din Statutul personalului didactic, în perioada 1—5 decembrie a.c. va avea loc o presesiune de transferări în următoarele municipii și orașe: Arad, Pitești, Cîmpulung-Mușcel, Bacău, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Oradea, Bistrița, Botoșani, Dorohoi, Brașov, Făgăraș, Brăila, Buzău, Rm. Sărat, Reșița, Caransebeș, Cluj, Turda, Constanța, Sf. Gheorghe, Tirgoviste, Craiova, Galați, Tecuci, Tg.-Jiu, Miercurea Ciuc, Odorhei, Deva, Iași, Hunedoara, Petroșani, Călărași, Giurgiu, Baia Mare, Tr. Severin, Tg. Mureș, Sighișoara, Piatra Neamț, Roman, Slatina, Ploiești, Satu Mare, Sibiu, Mediaș, Suceava, Timișoara, Alexandria, Tulcea, Vaslui, Birlad, Rm. Vilcea, Focșani și municipiul București.

La această presesiune de transferări pot participa cadrele didactice titulare și definitive în orașele respective (nu se includ comunele și satele aferente acestor orașe) care doresc să funcționeze la școli mai apropiate de domiciliu și care la data de 1 septembrie 1972 au cel puțin 3 ani de activitate în postul pe care funcționează.

Transferările din cadrul presesiunii se efectuează pe posturi și catedre vacante la unități preșcolare, școli generale, case de copii, școli speciale, licee de specialitate și licee de cultură generală, cu excepția unităților școlare de aplicație ale liceelor pedagogice și ale seminarilor pedagogice din învățămîntul superior, unde se desfășoară practica pedagogică a elevilor.

În această perioadă, se vor rezolva cu prioritate cererile cadrelor didactice titulare ale căror posturi urmează să se restrîngă pentru anul școlar viitor.

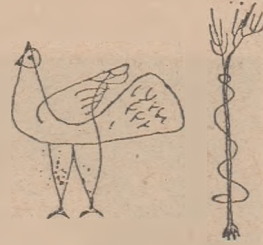
De asemenea, pot solicita transferarea posturilor și catedrelor rezervate de la o școală la alta, în cadrul aceleiași localități și cadrele didactice promovate în funcții care le dau dreptul la rezervarea de catedră.

Nu se pot efectua transferări de la școli generale, case de copii și școli speciale, la licee, școli de specializare postliceală și școli de maștri.

Cadrele didactice care doresc să solicite transferarea în această etapă pot consulta lista posturilor vacante la inspectoratele școlare și pot depune cereri între 25—30 noiembrie 1971.

Transferările efectuate în cadrul presesiunii intră în vigoare la 1 septembrie 1972.

din municipiul Arad, Școala generală din comuna Horia, județul Arad, și Școala generală din Bădeuți, județul Suceava, au sărbătorit 150 de ani de existență. Școlile generale nr. 18 din Bacău, Dumbrăvița și Caianul Mic, județul Bistrița-Năsăud, Glăjărie, județul Mureș, au sărbătorit 100 de ani de

existență, iar Școala generală nr. 1 din Birlad, 50 de ani de activitate.

De-a lungul anilor, școlile respective au adus o contribuție însemnată la răspîndirea științei și culturii, la formarea multor generații de elevi care au devenit cetățeni devotați ai patriei noastre.

Cu acest prilej, s-au organizat adunări festive ale elevilor și cadrelor didactice, părinților, ș-au editat monografiile anuale, numere omagiale ale revistelor școlare, ș-au amenajat expoziții. Asemenea evenimente se înscriu la loc de cinste în istoria învățămîntului nostru, a județelor și localităților respective, constituind momente importante de educare politico-ideologică, patriotică a generațiilor actuale de elevi și profesori.

Nu știu dacă cineva poate defini complet patria și mai ales dragostea de patrie. Acest sentiment atît de nobil și atît de complex îmbracă forme de o varietate infinită. Simplificarea noțiunii de patrie și limitarea ei numai la unele laturi îi sărăcește conținutul o unilateralizează, diminuîndu-i strălucirea. Adjectivul de patriot nu și se conferă automat numai pentru simplul motiv că ai o patrie care te ocrotește și căreia îi respiri aerul și-i admiri măreția peisajului natural sau urbanistic. Ca să te poți numi patriot trebuie să porți patria în tine, în orice timp și-n orice loc, să-i cunoști istoria, trecutul său de luptă, biruințele și înfrîngerile, să fii mîndru de ele, să lupți neobosit pentru înflorirea ei.

Istoria României e presărată cu pîde de eroism demne de oricare popor al lumii. Cu cită mîndrie scria Mihail Kogălniceanu în 1843: „Inima mi se bate cînd aud rostindu-se numele lui Alexandru cel Bun, al lui Ștefan cel Mare, al lui Mihai Viteazul. Da domnii mei și nu mă rușinez a vă zice că acești bărbați pentru mine sînt mai mult decît Alexandru cel Mare, decît Hanibal, decît Cezar. Aceștia sînt eroii lumii pe cînd cei dinții sînt eroii patriei mele”.

Cultura României prin geniile ei creatoare ș-a înscris demult în circuitul marilor valori universale. De la pictorul Voronețului pînă la Nicolae Grigorescu, de la Antim Ivireanu sau Coreș pînă la M. Eminescu și Mihail Sadoveanu, de la Miron Costin pînă la savantul Nicolae Iorga poporul nostru a depus permanent în tezaurul lumii, comori inestimabile. Cită dreptate avea H. Coandă care afirma nu de mult într-o convorbire cu un publicist: „Ce noroc ar avea omenirea dacă ar exista multe popoare care să-i fi adus — față de numărul de locuitori — atît cît i-a adus poporul român în ultimii 120 de ani”.

Genialul copil de țaran din Hobîta Gorjului a transformat stîlpu de cerdac oltenesc, pe care și rezema obosit fruntea de copil, în celebra coloană a infinitului, dîndu-i — pe lingă nemurire — și circulație universală. Sau celălalt copil minune din Livenii Moldovei care sublimînd melodiile populare și Hora lui Dobrică le-a transformat în divinele rapsodii, care au dus pe toate continentele lumii crîmpele de frumusețe românească.

În rînduri de o neasemuită frumusețe Al. Vlahuță scria că: „Din aceeași rasă de oameni mari au fost desigur și Ștefan cel Mare și Leonardo da Vinci al Italiei. Și în aceeași vreme au strălucit, fiecare aducîndu-și partea lui de bine pe lume. În adîncurile tainice ale destinului omenesc cine știe dacă nu este o legătură între palosul de la Războieni și penele de la Florența”.

Azi, în sistemul nostru social noțiunea de patrie a obținut valențe noi, superioare. Istoria partidului nostru comunist oferă pagini de un înalt patriotism, de muncă și dăruire pentru înălțarea patriei socialiste în rîndul națiunilor civilizate ale lumii. Niciodată trecutul n-a fost mai armonios împletit cu prezentul ca azi, oferînd astfel perspectiva unui viitor strălucit.

„Avem toate motivele, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, să fim mîndri de trecutul de luptă și muncă al poporului nostru, de ceea ce am realizat în anii socialismului, avem toate motivele să prețuim figurile luminoase progresiste ale poporului nostru, eroismul maselor largi populare, fără deosebire de naționalitate, care prin lupta și munca lor au realizat tot ceea ce există astăzi în România. Niciodată România n-a fost angrenată ca acum în circuitul de valori al lumii. Fără a disprețui și subaprecia munca altor popoare trebuie să fim mîndri și demni admirînd munca propriului nostru popor”.

„Mare este acel popor — aprecia secretarul nostru general — care se străduiește să dea cel mai mult civilizației și cauzei păcii în lume”. Tocmai acestui țel îi consacra energia, talentul și forța creatoare poporul nostru care, făurîndu-și propriul viitor fericit, contribuie la făurirea zilei fericite de mîine a umanității.

MARIN RĂDOI

ADEZIUNE FIERBINTE

Hotărîrea noastră

Insușindu-și imperatiile plenarei Comitetului Central al partidului consacrată analizei activității ideologice și educative, marea armată a celor peste 200.000 de slujitori ai școlii românești află în ele condiția ei esențială de viață.

Fără îndeplinirea ireproșabilă a sarcinilor de „înaltă responsabilitate și onoare” ce decurg din documentele plenare, viața oamenilor de la catedră, este lipsită de zarea oricărei satisfacții, devine fără de folos.

Gîndind și simțind în felul acesta, profesorii Liceului nr. 39 din București se străduiesc să apară în fața elevilor nu numai ca buni specialiști, ci, în aceeași măsură, ca adevărați și competenți educatori comunisti.

Am așezat în centrul atenției și al eforturilor noastre trei mari obiective, în jurul cărora ne organizăm și desfășurăm întreaga activitate:

— educarea politică și ideologică, patriotică și cetățenească a celor peste 1.200 de tineri, elevi ai liceului nostru, cultivarea sentimentelor și formarea convingerilor lor de adevărați fii ai acestui glorios popor, în fruntea căruia se află un excepțional și înțelept conducător;

— căutarea și însușirea unor modalități cât mai potrivite pentru formarea personalității multilaterale și armonioase dezvoltate a tinerilor;

— făurirea în rîndul acestor tineri a unei atitudini sănătoase față de muncă, cultivarea spiritului responsabilității sociale. Hotărîrea noastră de a acționa cu toată energia în această direcție este unanimă. Sperăm ca și faptele noastre s-o onoreze cum se cuvine.

Prof. GHEORGHE SOVU
directorul Liceului nr. 39 București

Manual al înaltelor valori

Atocuprinzătoare și cu o substanță de excepțională densitate, Expunerea secretarului general al partidului la recenta plenară a Comitetului Central se adresează direct, în egală măsură fiecărui comunist, fiecărui om al muncii, fiecărei grupări sociale și profesionale a țării. Îmi permit totuși să afirm că acest document de istorică însemnătate va trezi rezonanțe cu totul deosebite în mintea și inima educatorilor, constituind un veritabil manual, de inestimabilă valoare, care cuprinde principiile și conceptele esențiale ale

formării conștiinței socialiste a tinerelor generații.

Trăsăturile etice și intelectuale ale constructorilor de mine ai societății își trag seva din calitățile spirituale ale comuniștilor, ale educatorilor de astăzi, se călesc la flacăra intensei pasiuni și dăruirii a acestora. Personalitatea exemplară a tovarășului Nicolae Ceaușescu ilustrează în conștiința întregului popor forța generatoare de înalte valori morale a exemplului personal, pe care trebuie să o însușim discipolilor noștri.

Ca educatori, cărora li s-a încredințat formarea tinerelor generații, ne revine responsabilitatea primordială de a transforma acest luminos program în activitate formativă dinamică, menită să dăltuiască în profilul spiritual al tinerelor generații, chipul de mine al constructorilor comunismului.

Prof. MIRCEA MANCAȘ
Piatra Neamț

Climatul cinstei

A crește oameni avizi de cunoaștere, dar în același timp oameni cinstiți, a căror activitate din orice domeniu să se întemeieze pe principiile nobile ale eticii și echității socialiste — iată menirea noastră, a cadrelor didactice.

În climatul extrem de favorabil al țării noastre, educația tinerelor vârstare trebuie să înceapă de timpuriu, din sinul familiei — din clipa când copilul începe să gingurească primele cuvinte, iar mai apoi, în școală, chiar de la înțita oră de curs.

Să nu pierdem nici un prilej de a-l deprinde pe copiii noștri să discearnă răul de bine, să le arătăm în orice ocazie că numai prin muncă cinstită, numai prin dăruire și abnegație vor putea ajunge oameni adevărați care să poată privi fără jenă în ochii semenilor din jur.

Exemplul lăptos al înaintașilor, tinuta etică impecabilă a părinților și a noastră, a învățătorilor și profesorilor, vor fi întotdeauna pentru copii și pentru tineri un etalon moral după care ei se vor ghida întotdeauna. Să nu uităm nicicînd acest lucru!

Sub soarele luminos al patriei de azi și de mâine, fruntea acestor oameni în devenire — astăzi elevi pe băncile școlii — trebuie ținută sus.

În acest sens, Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R este pentru noi o călăuză și un izvor nesecat de învățăminte.

Inv. CONSTANTIN HUDIȚĂ
Școala generală Brănești, jud. Ilfov

DINAMICA POTENȚIALULUI UMAN

Prevederile noului plan cincinal, pe perioada 1971—1975, amplu și cuceritor program politic și socio-economic de înaintare a României pe calea edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate, vor avea un rol hotărîtor în ridicarea patriei noastre pe o nouă treaptă de progres și civilizație, apropiind-o substanțial de țările avansate ale lumii. Elaborat sub îndrumarea atentă și permanentă a Comisiei Centrale de Partid și de Guvern, condusă cu competență și dinamism revoluționar de tovarășul Nicolae Ceaușescu, noul plan cincinal este rodul unor ample și complexe analize și dezbateri, desfășurate la scara întregii țări. Aceasta ilustrează în chip plin democratic și responsabil, angajat al societății noastre și descătusează noi energii pentru accelerarea dezvoltării economice și sociale a țării. Ca rezultat al acestor eforturi, au fost identificate posibilități suplimentare, spre a asigura ritmuri de creștere a producției materiale, a eficienței economice și a nivelului de trai, superioare celor stabilite prin Directivele Congresului al X-lea al partidului.

Planul cincinal însușește, într-o viziune unitară, armonioasă, coordonatele creșterii accelerate a producției și a celorlalte componente ale mecanismului economic cu opțiunile pentru modernizarea structurii întregii economii și accentuarea hotărîră spre afirmarea tot mai puternică a factorilor intensivi ai dezvoltării, care conferă mersului nostru înainte o eficiență economică sporită în toate domeniile de activitate. El își găsește expresia sintetică în faptul că, pentru prima oară, se prevede ca venitul național să crească mai repede decît produsul social total; și aceasta în ritmuri fără precedent în planurile noastre. Devine astfel posibil să se creeze re-

surse crescînde pentru dezvoltarea și perfecționarea în continuare a forțelor de producție, cit și pentru sporirea avuției naționale și ridicarea nivelului de trai al populației. Stabilirea unui ritm mediu anual de 11—12% pentru creșterea venitului național în anii 1971—1975, față de 7,7% cit s-a realizat în cincinalul 1966—1970 — care și așa se situa printre cele mai înalte din lume — atestă amplitudinea dinamismului vieții noastre economice și mutațiile profunde care au loc pe planul eficienței muncii sociale.

Cerințele dezvoltării economice și sociale a țării noastre în perioada actuală impun asigurarea cadrelor de specialitate necesare, într-un număr și de o calitate care să corespundă liniilor de progres și prefacerilor accelerate prevăzute pentru diversele compartimente de activitate.

Ampluarea dezvoltării producției și a întregii vieți economice și sociale, în acest cincinal, antrenează în mod necesar creșterea cu un milion a efectivului de salariați, mai mult decît dublul numărului înscris inițial în directive; în acest fel, în 1975, pe ansamblul economiei, numărul salariaților va ajunge la circa 6,1 milioane. Crearea unui număr de un milion de noi locuri de muncă, în economie, însoțită de atragerea din agricultură a 400 de mii de oameni, determină îmbunătățiri importante atît în privința structurii populației ocupate (prin creșterea ponderii lucrătorilor din ramurile neagricole), cit și în ceea ce privește dinamica productivității muncii sociale și a nivelului de trai.

VALENTIN NICOLAE

(Continuare în pag. a 10-a)

PARADIGME

VOCATIE PROFESIONALĂ

Dacă nu ai, la vederea unui copil sau a unui tînar, o tresărire emotivă și o înclinare de a-i îndruma și de a-i veghea destinul, dacă nu poți să îmbraci într-o căldură emotivă, generoasă relațiile și dialogul cu un tînar, nu ai de ce să te faci dascăl. Și culturile vegetale au nevoie de căldură, dar nici oamenii nu se coc în climat de refrigerator. Teoria comunicării umane, în cele mai recente descoperiri ale sale, arată că emoția și sentimentul sînt primele vehicule de informații. Orice umbră de adversitate, de ostilitate, de invidie, ranchiunele înăbușite și indeosebi tratamentul nedrept și în general inechitarea desființează procesul pedagogic. În meseria de dascăl se pășește pe o platformă afectivă și morală.

Postulatul al doilea al vocației didactice este respectul și încurajarea demnității umane. Tinerii sînt unicitate. Li formăm, e adevărat, — după un tipar pe care îl gîndim și îl dorim desigur suplu și deschis, și care totuși este un tipar, — în mari conglomerate școlare; dar de fapt niciodată două destine nu vor fi identice. Încrederea în forța și chemarea proprie este motorul de bază care pune în mișcare, la cei tineri, căutarea, învățarea, asimilarea de cunoștințe și deprinderi. Ei sînt coactorii ai procesului de învățămînt pe care pedagogul trebuie doar să-l dirijeze ca un șef de orchestră. Jignirile nu sînt numai elemente de anticivilizație; ele vatămă funcționarea acestui motor al încrederii. Încurajarea sau descurajarea cărora le-ai fost beneficiarul sau victima într-un moment de școală se imprimă în ființa ta, într-un mod binefăcător sau dezastroos, pentru existența întreagă. Dascălul este meșterul tehnicilor de apel și de asociere. El trebuie să știe să provoace declanșarea liberului elan al tînarului pe care-l educă și-l instruieste în același timp.

În al treilea rînd, profesorul este meșterul care, stăpîn pe datele disciplinei ce o împărtășește tinerilor, parcurge împreună cu aceștia largul evantai al posibilităților, le aprinde imaginația și entuziasmul. Profesorii care ni s-au întipărit adînc în amintire au avut cu toții, în ochi, licărirea fantaziei, a îndrăznelii, a drumurilor deschise în fața cărora noi, tinerii de atunci, am stat ca la răspintii.

Profesorul este acela care știe că toate proiectele unui om se formează la vîrsta școlară, în faza lor de virtualitate. În cursul vieții nu facem decît să desfășurăm ghemul speranțelor, proiectelor și ideilor pe care ni le-am schițat înainte de maturitate. De curînd a apărut cartea unei scriitoare belgiene, care a luat un premiu renumit de literatură: Marguerite Yourcenar, Piatra filozofală. Autoarea, în vîrstă, mărturisește că proiectul cărții l-a făcut ca adolescentă.

În al patrulea rînd, printre calitățile de căpătîi ale dascălului trebuie socotită capacitatea de a întreține relații personale. Tot mai multe meserii se depersonalizează într-o mare măsură în zilele noastre, o dată cu apariția tehnicii, a automatizării. Profesorul însă are mereu de-a face cu oameni; el trebuie să petreacă multe ore (nu numai cele de clasă) în acel dialog maieutic cu subiecții procesului de învățămînt. Pentru asta îi trebuie înfinită răbdare. Cea mai mare energie cerebrală este cheltuită (după studiile în curs) în relația om-om și mai ales în tentativa de a-l convinge pe interlocutor, tentativă care stă la baza învățămîntului. Aș propune un test: dacă poți vorbi timp de o oră, fără a utiliza cuvîntul „trebuie”, sau orice alt verb la modul imperativ, și totuși reușești să comunici informații clare, ordonatoare, formative prin autoritatea intrinsecă a argumentelor lor, vocația de dascăl se schițează. După cum se exclude din profesiune oricine își modifică vocea, adoptînd limbajul artificial al mătuișilor bătrîne ce vin în vizită, ca pentru a coborî la nivelul — prezumat — al „înțelegerii” unui copil sau tînar.

În sfîrșit, nu se poate să nu existe, la cine își propune să-i învețe pe alții, conștiința că — prin însuși locul pe care-l ocupă în procesul pedagogic — el este implicat un model și că fiecare detaliu de conduită și de exprimare este, în atari împrejurări, reproductibil pe scară socială de către generații întregi, avide de exemplu. Îmi aduc aminte cum un elev din generația mea a rămas cu umărul înclinat pentru restul vieții, deoarece profesorul de română, ce ne fascina prin expunerile sale, avea această particularitate. Desigur, rolul de model, uneori greu de dus pe umeri, urmează să fie acceptat fără emfază, dimotrivă cu multă modestie, în orice caz fără gesticulația cabotină a celui care joacă (prost) rolul respectiv.

Modelul cel mai eficace este modelul lipsit de ostentație; el nu se propune niciodată pe sine în mod explicit imitației de către ceilalți. Și tocmai de aceea este imitat.

Lista cerințelor acestei meserii grele și solicitante e mult mai mare: dascălii fac parte din aceeași familie de meserii ca și activiștii pe tărîm social și politic, cu înzestrare umană și profesională largă și deschisă; rolul lor este hotărîtor în formarea conștiinței unei generații și, deci, a societății.

Aceștia sînt cîteva întrebări prealabile, pe care fiecare e bine să si le pună înainte de a păși în profesiunea de dascăl.

MIRCEA MALIȚA

Dintre definițiile istoriei literaturii, poate cea mai cuprinzătoare, deși nu riguroasă teoretică, e aceea folosită de Tudor Vianu: istoria literaturii, spunea el, este conștiința literaturii privind înspre trecutul ei.

Alți contemporani ai săi, ori înaintași, numeau în cele mai diferite chipuri domeniul, de la istorie a valorilor estetice sau a tradiției literare, până la osuar al literaturii, muzeu al ei, sau cimitir de talente. Cum se vede, o gamă întregă de formule, unele cu temelie științifică, altele simple metafore, nu lipsite de un substrat de relativitate și tristețe, în fața uriașei, înfricoșătoarei, imposibilei de măsurat cantități de cărți scrise și înfundate apoi într-o desăvârșită ignorare sau uitare, dincolo de limita unui an sau a unui secol, de frontiera unei țări, de aria unei limbi, de durata unei orânduiri etc.

Lepturariu

„CONȘTIINȚA LITERATURII“

Este în afara oricărei discuții că istoria literaturii nu este istoria cărților confundate în uitare, ci a aceluia care înfruntă timpul și geografia, fruntariile limbii sau pe acelea ale tipurilor de gândire social-economică — pe toate aceste coordonate, sau numai pe unele din ele. Tot atât de evident e și că există oscilații, discontinuități în stabilirea tabloului istoriei literare: „ce-un secol ne zice, ceilalți o dezic“ — lăsând la o parte faptul că, în interiorul fiecărui secol, ce un critic sau istoric literar ne zice, ceilalți o dezic! — și, în același timp, numeroase valori se ivesc în lumină cu întârziere, vorbesc urmașilor mai mult decât contemporanilor, sau le vorbesc altfel, descoperindu-le mereu alte și alte rezerve ascunse de frumusețe și de gândire. Mai mult decât atât, curba receptării unor opere sau a unor scriitori nu e doar continuă, crescătoare sau coboritoare, ci câteodată urcă, apoi scade, ca să urce din nou după o vreme. Shakespeare n-a fost întotdeauna prețuit ca azi, și nici azi nu e prețuit de la fel. Sint cărți al căror ecou se stinge în Franța, dar faima lor crește pe alte meridiane și, în timp ce Germania lui Hitler îi respingea pe Thomas și Heinrich Mann, literatura lor cucerea cititorii altor geografii spirituale. Conștiința literaturii, contemplându-și propriul

trecut — adesea și prezentul — funcționează permanent în atare cazuri. E vorba de proiecția în conștiință — în timp diferiți și la oameni diferiți — a unor fapte, descrise și apreciate în operele literare. Noi înșine nu sintem în stare întotdeauna, sau sintem în situația să le privim în același fel. Sint factori din afara noastră care — orice ar statornici închinătorii autonomismului estetic — determină deciziile noastre în materie de artă. Momente și stări de tensiune națională, etape de reviriment social, pot îndrepta spre un con de penumbră o serie de opere și pot aduce grabnic în lumină altă serie. Imprejurarea poate dura un deceniu sau un secol, tot în funcție de mișcări sociale și naționale sau de alți factori, după care lucrurile se pot echilibra altfel, însă o operă sau un grup de opere, care au însuflețit lumea un secol, determină curente noi, croiesc

multe decenii mai înainte ei nu erau acceptați decât cu greu chiar ca autori de cronici. Macedonski a avut de înfruntat nu numai observațiile declanșate împotriva sa de nefericita epigramă dedicată aceluși limpede pentru toată lumea „X, pretins poet“, ci mai ales lipsa de receptivitate a epocii pentru formula sa, care s-a impus, prin urmașii săi, de la Minulescu la Bacovia și la generația cea mai tânără. Momentele de militantism național se vor revendica însă mereu nu de la el, ci de la Alecsandri, și oricât ar proclama exegeții frumosului pur că ne abatem de la principii fundamentale de estetică, noi ne vom aduce aminte de Iorga, de Goga, atunci când conștiințele noastre se vor încălzi de sentimentul patriei, vom evoca pe împărat și proletar sau Răscoala, atunci când inimile ne vor fi răscolite de amintirea sau de necesitatea inevitabilă a unor schimbări în structura societății.

Pornind de la exemplele unor astfel de împrejurări cu implicații în durate mai restrinse, ajungem la cele în sferă foarte largă, până a ajunge să înțelegem că toată Renașterea era o chemare în contemporaneitate, după un mileniu sau și mai mult, a unei mari literaturi, pentru a priveghea ieșirea lumii în zone noi, fertile, după îndelunga domnie a evului de mijloc. Conceptul estetic, spunea cu dreptate Lovinescu în 1926, este „un principiu mobil în funcție de timp“. Adăugându-i afirmația lui Tudor Vianu, ajungem să constatăm că în adevăr, conștiințele noastre, sensibile mereu la tot ce se petrece, receptează și evaluează, în funcție de ansamblul factorilor care-o influențează, și operele literare anterioare. Au loc în mod permanent, veritabile procese de conștiință ale literaturii privind înspre trecutul ei, și niciodată nu trebuie să ne sperie această realitate, inerentă structurii omenești și vieții sociale de a-și reevalua valorile sau de a le revaloriza. În chip inteligent, cu răbdare și cu dragoste pentru patrimoniul nostru spiritual, putem oricând interveni în acest proces — și lucrul se petrece fără întrerupere. Orice nouă judecată asupra unei opere din trecut e un astfel de act de conștiință literară, întoarsă înspre trecutul literaturii. Că unele astfel de acte sint insurgente, idolatre, iconoclaste, pioase, incandescente, fascinate, oarbe, reci sau altcum, aceasta e în firea lucrurilor. Epoca le confirmă pe unele și le face caduce pe altele, dacă nu cumva le ignoră dintr-un început; le va desființa definitiv sau le va relua după o vreme — aceasta se poate de asemenea petrece, căci și judecățile literare, actele de conștiință literară urmează destinul literaturii însăși. Conștiința literaturii nu poate fi decât totdeauna activă, atunci când își privește propriul trecut. Conștiința literaturii — determinată de conștiința noastră, a epocii noastre.

MIHAI GAFIȚA

Dirigenția — cadru de cultivare a convingerilor comuniste

Dacă la orele de curs obișnuite desfășurarea metodică a lecției nu mai constituie o problemă decât pentru cadre didactice cu mai puțină experiență pedagogică, ora de dirigenție, ridică, în schimb, prin însăși natura sa deosebit de complexă, oarecare dificultăți, în primul rând, de opțiune și apoi de metodologie pentru oricare dintre diriginți. Între metodologia clasică și cea modernă, dirigenția cunoaște, într-adevăr, o întinsă gamă de metode și procedee, beneficiază, privită sub latura ei aplicativă, de un imens câmp experimental, în care au fost, nu o dată, minunții verificate cele mai îndrăznețe concepții de organizare și desfășurare a orei.

Tocmai această întinsă gamă a mo-

dalităților ce ni se oferă generos poate face ca uneori să ne orientăm cu oarecare aproximație. În acest an școlar, la clasele V—VIII, se dă o mai mare extensie temelor cu caracter politico-educativ, social-obștesc, patriotic cu scopul mărturisit al integrării elevilor în viața socială, politică, economică, al lărgirii orizontului lor informațional, al formării unor sentimente puternice, durabile, de dragoste față de marile valori ale națiunii noastre socialiste, față de patrie, de partid, de popor. De trecutului glorios al clasei muncitoare. Ponderea unor asemenea teme, în cadrul orei de dirigenție, este însă greșit înțeleasă de unii profesori, aceștia pornind de la premisa — totalmente falsă — că ele se pot epuiza integral în limitele modeste ale orei, în sala de clasă, dincolo de care atît profesorul, cît și elevii nu mai au nimic de făcut, fiind, cu desăvîrșire, „eliberați“ de orice obligație! Ora se organizează potrivit acestei concepții subiective, mai mult de către profesor, metoda folosită fiind de regulă expunerea liberă, dacă nu chiar referatul... Absorbit cu totul, captivat de bogăția temei propuse, dominat și de teama de a nu lăsa nimic pe dinafară, profesorul dizertează doct și inspirat, prezentînd mai mult o avalanșă de fapte, detectate minuțios în sincronia și diacronia lor.

La prima vedere, s-ar părea că el are dreptate. Într-adevăr, unele dintre temele abordate țin de incompensabil! „Rolul conducător al P.C.R.“, „Lupta P.C.R. pentru pace și colaborare între popoare“, „Produce românești peste hotare“, incluse în programa orelor de dirigenție, ne obligă fără-ndoială la o informare serioasă. Accesibilitatea lor pentru pedagogul neinformant ține doar de domeniul aparenței, indiferent de calitatea socială pe care o deținem în misiunea noastră de educatori. Cum se poate totuși trata cu maximum de eficiență o asemenea temă, în cadrul orei de dirigenție? În primul rînd, cred că elevii trebuie să primească cel puțin cu

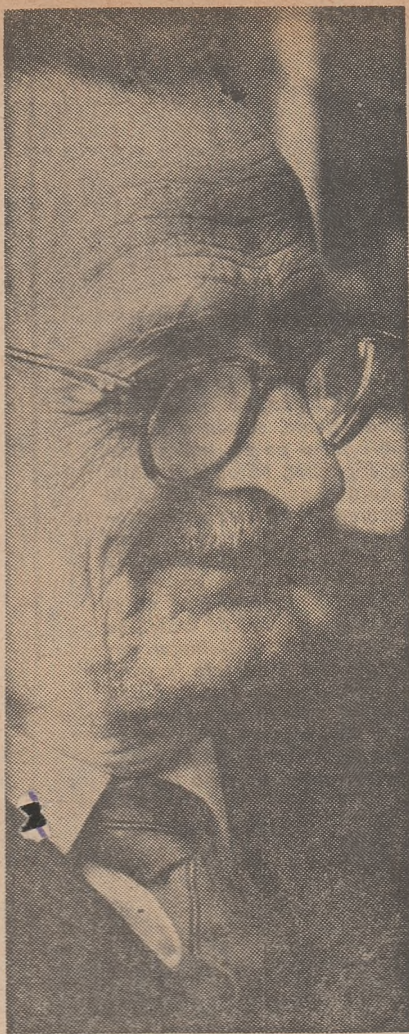
o săptămînă înainte subiectul dezbaterii ce va avea loc. De asemenea este necesar să se dea indicații bibliografice, precum și un plan de idei astfel conceput, încît să-i orienteze pe elevi, prin însăși titulatura ideilor asupra celor mai semnificative aspecte ce se degajă din conținutul problemei date în studiu. Să luăm, de exemplu, tema „Rolul conducător al P.C.R.“, tratată de un diriginț la clasa a VII-a. La „bibliografia“ temei nu trebuie să ne limităm doar la lecturi din presă sau audiiți radio ori tv., cum lesne înțeleg să se „descurce“ unii diriginți. Trebuie să înțelegem, iar apoi să desfășurăm, sub o îndrumare atentă, minuțioasă, o serie de acțiuni concrete privind infinitele aspecte spre care ne călăuzește, direct sau indirect, conținutul temei alese. Se pot realiza, cu concursul elevilor, fotomontaje privind trecutul de luptă al partidului, anii grei ai ilegalității, evocarea unor momente emoționante din istoria Partidului Comunist Român, avînd ca pretext opere lirice sau dramatice închinare luptei neînfricate a comuniștilor în anii trecutului regim, realizările partidului din zorii victoriilor proletare și pînă în prezent. Evocările de muncitori comuniști, dramatizările unor episoade eroice din închisori sau lagăre de concentrare sint mai eficiente decât „prelegerile“ interminabile, în cadrul cărora clasa devine un auditor pasiv. Binevenite sint și acele scurte informări, realizate de elevi, referitoare la cele mai noi aspecte din realitatea politică, economică, socială — rod al activității neobosite, de zi cu zi, desfășurată de poporul nostru sub conducerea înțeleaptă a partidului. Cu mijloace proprii, putem organiza expoziții, vitrine, standuri cu cărți, reviste, publicații ce grăiesc elocvent despre activitatea rodnică a partidului sau imagini și exponate cu cele mai noi realizări din cadrul comunei, orașului etc., la care și-au adus contribuția organele puterii locale de partid și de stat, organizîndu-se totodată convorbiri spe-

ciale cu principalii autori și realizatori ai lucrărilor. Cu alte cuvinte, elevii vor fi astfel ajutați, să intre în posesia unui foarte bogat material ilustrativ referitor la tema propusă, care — are — imensul avantaj educativ de a fi al lor, rod al propriei observații, al propriilor strădăanii. Cine a avut prilejul să împărtășească mîndria copiilor, cu ocazia unor asemenea acțiuni, știe, desigur cît de mare poate fi efectul stimulator, cît de intense se dovedesc acele trăiri afective, spontane, rod al relevanței individuale. Astfel pregătită, ora de dirigenție se poate dispensa cu totul de serviciile greoaie și incerte ale expunerii — excatetra — a unor adevăruri, ce-i drept extrem de valoroase în sine, dar la „descoperirea“ cărora participarea elevului a fost ca și nulă, iar elanul său, de asemenea! Metoda conversației, informările curente (fie scrise, fie orale), referatul, problematizarea, diafilmul constituie adevăratele modalități de lucru cu elevul, ele îi stîrnesc deopotrivă interesul, emoția, curajul opiniei deschise și, mai ales, spiritul de inițiativă, cu garanția continuării, în timp, a preocupărilor de acest gen. La oră, fiecare elev va fi dornic să comunice el însuși ceea ce a observat, ceea ce a cules sau a selectat pe cont propriu, ceea ce l-a impresionat în mod deosebit din „descoperirile“ sale.

Emoția — veșnic caldă și proaspătă emoție umană — dă întotdeauna valoare tuturor lucrurilor și actelor noastre. Dintre toți stimulii psihici ai ființei noastre, ea rămîne cel mai puternic și mai statornic, influențîndu-ne sensibil ideile, sentimentele, actele noastre, în folosul colectivității umane căreia ne-am devotat.

Cum am arătat, noțiunea de partid poate ușor deveni, pentru elevi, o noțiune concretă, materializată intuitiv în cadrul larg și cuprinzător al realității înconjurătoare.

G. C. RUSU
Școala generală Iablanița,
Caraș-Severin

ȘERBAN CIOCULESCU

Introducere în poezia lui Tudor Arghezi

rează o dezbatere ce se va fi săvârșit de mult. În centrul acestor „piese” poetul pune un suflet cu experiențele consumate, dacă nu chiar secate. El nu se mai află în procesul însuși al căutării, ci într-un alt moment, când amintirea procesului se transformă în dramă internă. Dar tocmai de aceea toată drama „între credință și tăgadă” se desfășoară într-un climat sufletesc inactual, ca o piesă istorică al cărei timp a trecut de mult. Nota dominantă a acestui climat „impropriu” sincerității autentice o dă scepticismul și, în anumite momente, sarcasmul unei căutări care nu mai crede în țintele propuse. Timpul poeziei nu mai este chiar timpul dramei. Creația nu este simultană adâncului demers interior. Dar un astfel de mecanism, ce „inactualizează” prin cultul amintirii, drama, nu este propriu misticului care trăiește procesul vrînd să ajungă la dovezile și justificările credinței însă neștiind de la început, ca Arghezi, inutilitatea oricărei căutări. În însăși căutarea sa poetul pornește fără iluzii, ca la „cucerirea” unei cauze dinainte pierdute. Inutilitatea căutării, dar întreprinderea ei dă acestei creații un sarcasm ateu mai puternic decât foarte serioasele aparențe ale credinței. Apoi, căutarea aceasta nu sfârșește cu o dezamăgire paralizantă, nu se încheie cu o decepție ucigătoare cum ar fi fost normal dacă în punctul inițial sufletul ar fi fost cu adevărat însetat de divinitate. Și nici o iluzie nu animă începutul căutării, dimpotrivă, căutarea începe cu gustul amar al înfringerii. Tocmai faptul că iluzia inițială lipsește explică și lipsa revoltei finale; un Dumnezeu inexistent nu va merita să se bucare de o contestare spectaculoasă. Strigătul, des invocat, din

celebrul psalm: „Vreau să te pipăi și să urlu: «Este»” nu-i preludivul îndoielii și al tăgădei, ci expresia unui scepticism inițial conform căruia Marele Anonim este o mare absență. Sentimentul e că nici o confruntare nu poate avea loc în această „mare poveste”, iar versul „Fără să vreau să ies biruitor” exprimă nu smerenia, ci sarcasmul individualist al ateului care, în loc de victorie, pretinde sfidător dovada.

Refractar oricăror dogme, umanist, dar dintr-un unghi individualist, poetul încarcă cu un fond natural de revoltă (amplizarea blestemelor șterge conturul unui obiect reparabil) se plasează în perimetrul cel mai dogmatic al existenței spirituale: credința, pentru a-și acorda puterea revoltei cu o stimulativă rezistență a dogmei. Disputa, oscilarea „între credință și tăgadă” are astfel ea însăși o funcțiune subversivă: nimic nu poate distruge mai bine decât situarea temporară pe pozițiile adversarului. Căutarea credinței ori a împăcării cu sine într-o credință este ea însăși blasfematorie: cine-l caută pe Dumnezeu nu-l caută chiar cu mijloace care îl pot compromite.

Studiul prof. Ș. Cioculescu își menține însă intactă actualitatea prin numeroase idei, disocieri, fără de care nici o serioasă exegeză a marelui poet nu poate fi închipuită. Simbolurile vieții interioare, refugiiile intermediare, întru chipurile idealității existenței, structura eroică a insului arghezian, vigoarea morală, primatul forțelor afective („paradisul regăsit”) sint adevărate categorii ale naturii argheziene al căror eminent explorator este criticul și profesorul Ș. Cioculescu.

C. STANESCU

Oferind în 1945 „cîteva puncte mai favorabile de perspectivă” asupra poeziei lui Tudor Arghezi, criticul Șerban Cioculescu deschidea un drum spre inima acestei opere printr-o analiză a cărei sagacitate a rămas până azi neegalată în tot șirul de contribuții ce i s-au adăugat. Intuiția fundamentală pe care se sprijină această unică analiză sistematică constă în acceptarea evidenței: Arghezi nu poate fi înțeles decât ca natură, polimorfă, contradictorie în varietatea ineputabilă a manifestărilor sale, de neconstrins la o unitate incorruptibilă. Aerul neconvingător al majorității contribuțiilor la studierea opereii argheziene vine din parcurgerea unui domeniu vast cu cîte o idee preconcepțată. A-l închide într-o formulă din centrul căreia să strîngi ochiurile unei poezii care de fapt n-are un centru din care să o poți cuprinde contravine acestui geniu definit tocmai ca natură. De aici pleacă în cartea sa despre Tudor Arghezi și un exeget recent, mai înțelegător decât mulți dintre cei pe urmele cărora a venit, atunci cînd demonstrează configurația procesuală a opereii (Al. George, Marele Alpha). Însă, o dată acceptată forma proprie de manifestare a acestei naturi, procesul, demonstrația poate lua, în mare, două cursuri, după cum este situat însuși poetul, conștiința creatoare, în mijlocul ori în afara timpului acestui proces. Atît Șerban Cioculescu, cit și Al. George îl privesc pe poet ca pe eroul unei drame religioase înăuntrul căreia spiritul este sfișiat de tendințe și forțe contrarii. Formula care a dobîndit o mare putere de circulație aparține criticului Șerban Cioculescu: „între credință și tăgadă”, extrasă din chiar versurile poetului. Al. George acceptă și el situarea „centristă” a conștiinței în acest proces, dar desface mai larg aripile metafizicii religioase făcînd-o să devină o „dramă a cunoașterii”.

Șerban Cioculescu numește cele două atitudini fundamentale care configurează termenii dramei din poezia argheziană: smerenia legată de afirmarea divinității și, pe de altă parte, orgoliul individualist cu corolarul său, afirmarea lui Satan; cînd aceste două atitudini conviețuiesc, avem conformarea dualistă a subiectului. Scindarea sufletului — idee prețioasă, esențială pentru alcătuirea modernă a poeziei studiate — dezvoltă cele două „sectoare”: sectorul infernului arghezian (de violențele căruia au profitat detractorii poetului) și sectorul paradisiac (mult mai întins decât primul). Caracterul contradictoriu al situației poetului în procesul sprijinit pe „drama religioasă” începe să-și piardă însă valoarea probantă în clipa în care sentimentul autenticității este grav zdruncinat de intervenția într-o bună parte a liricii argheziene a mecanismului amintirii (descoperit și descris de Ș. Cioculescu). Din „Agatele negre”, scrise în tinerețe în chilie, lipsește sentimentul religios, iar mai apoi, Psalmii, considerați ca piese de rezistență ale dosarului mistic, figu-

Andreescu

ȚARANCUȚA
Colecția Muzeului Republicii — Grafică

Descărcarea nervoasă a istoriei românești

S-ar putea să se fi întimplat altfel, și s-a întimplat cu siguranță, prilejuri cînd nu s-a înfăptuit unirea scriitorului cu jurnalistică, dar de cele mai multe ori viața l-a condus pe acesta spre gazetă, spre freamătul zilnic al vieții spirituale a unui popor, spre agitația minților luminate. Scriitorul a primit din partea ziarului, într-o primă formă, temeiul necesar al unei dezvoltări intime, iar apoi într-un plan mai profund contactul cu efervescența epocii, cu torentul de idei sociale politice, literare. Simultan, ziarul a primit din partea scriitorului un nume, s-a susținut prin el, s-a transformat în tribuna unor idei mari prin scrisul unor personalități. Aici s-ar cuveni desigur să introducem volumul selectiv de articole publicat de puțină vreme al scriitorului Ion Agîrbiceanu. Cartea apare sub un titlu sentimental „Meditație în septembrie” și intrucît textele nu oferă un criteriu de ordonare suficient de riguros și expresiv, ele sint ordonate temporal. Critica de specialitate va fi interesată în mod firesc, iar eventualii biografi și mai mult, dar volumul se îndreaptă de la sine către publicul larg. Frumosul, în articolele lui Agîrbiceanu trăiește prin admirabilul spirit românesc, prin densa legătură cu destinele nației. Și este necesar ca în anumite clipe, smulgîndu-te cu forța acțiunilor cotidiene, evitînd inerția, să-ți îmbogățești sufletul cu parfumul vremurilor trecute. Căci, mai mult decât orice, Agîrbiceanu aduce cu scrisul său descărcarea nervoasă a istoriei românești. Retraiești alături de el drama intelectualilor ardeleni, dorința lor de unire cu „Țara”, dăruirea pînă la epuizare pentru ridicarea culturală și socială. Sint clipe cu adevărat mari.

Agîrbiceanu găsește pentru fiecare luptător cîte un cuvînt de cinstitire: Iorga, Aurel Vlaicu cu pasărea sa zburătoare, Eminescu și Sadoveanu. Întreaga sa jurnalistică este pătrunsă de această închinare în fața eroilor culturii noastre. Și, socotindu-i pe toți ca egali în dăruire pentru același ideal, el vorbește cu aceeași plăcere de Sadoveanu, sau mai tîrziu de Caragiale, de Ion Gorun sau actorul Zaharia Bîrsan. Preotul Agîrbiceanu a fost un însingurat, deși simțea atît de mult clocoțelul timpului său; a scris într-un sat de munte. Izolare? Trăirea lui printre țărani ardeleni, participarea sa la viața lor vine mai cîrînd să demintă acest lucru. De aici s-a ridicat întreaga sa operă, lucru mărturisit prin numeroase fragmente autobiografice. Cultul cuvîntului așternut pe hîrtie ascundea atîtea frămîntări. Agîrbiceanu era permanent chinuît de valoarea scrisului său ca și cum acel gînd al lui Arghezi — „Unul sfințește hîrtia unde o sută o spurcă nevrედnic de mintuire” — îl chema la judecata cu sine.

CRISTIAN POPESCU

ASTRONOMIE

Antologia „TRIBUNEI”

Incepînd cu acest număr, revista noastră va publica, în antologie, versurile unor poeți contemporani, dedicate patriei, opțiunilor politice sau intime ale omului de azi. Vom încerca o selecție reprezentativă în primul rînd pentru opera autorilor antologați. Ordinea și titlurile poeziilor urmează fatalmente variațiile de gust, impactul personalității respective cu lumea și toate celelalte condiții pe care le implică o atare întreprindere.

Venim, în acest fel, în întîmpinarea dorinței onora dintre cititorii noștri, profesori de limba și literatura română, de a găsi în paginile revistei posibilitatea de a se informa asupra evoluției poeziei și a trăsăturilor sale actuale.

Bătrînii stau,
la sfat,
pe prispe,
cu nopțile lor lungi și triste.
Ascultă și privesc
îngindurați,
în ochii nopților cînd umezi, cînd uscați.
Ce taine își mărturisesc
cînd aștrii, obosiți, arar clipește f
Pe cap țin bolta ca pe-o veche, ponosită, pălărie —
de mii de ani bătrînii fac astronomie.
De mult,
cînd după miezul nopții
luna se înroșea de sînge,
ei aplecau urechea
și auzeau pămîntul patriei
cum plînge,
Își luau din cui zava de fier
și fiecare stea
era un lîncier.

DUMITRU POPESCU

Tot despre știință

Vorbeam, data trecută, de diferența radicală dintre un mod mecanic de a ne «înșuși» știința fără a-i înțelege demersul, de pildă acumulând rezultatele ca pe niște corpuri solide și punându-le unul lângă altul la nimereală, și un mod propriu de a ne-o însuși, — așezându-ne din capul locului în interior, și a-nume în acel punct din care (mănată de, sau mai exact înarmată cu dorința îndărătnică de a afla cum stau lucrurile) știința se îndreaptă spre lumea din jur ca să și-o supună cunoscând-o.

Nu e desigur cazul să ne punem acum întrebarea de unde vine această dorință. Pe căi oculte (și chiar incurcate), dar puțin și, într-o măsură, descoperite (și uneori și descurcate), ea vine, în fond, de la însăși lumea înconjurătoare, care din totdeauna a apăsător asupra omului cu toată greutatea ei, creându-i probleme ce trebuiau cu orice preț rezolvate, dacă omul nu consimțea să dispară pur și simplu. Dorința îndărătnică de a ști își are obârșia în dorința îndărătnică de a fi: izvorul ei ținește din straturile abisale ale existenței umane, — la nivelul la care, sub un anumit raport cel puțin, a ști sau a nu ști intră perfect în ecuație cu a fi sau a nu fi.

Întrebarea pe care știința o pune obiectului ei nu e deci cituși de puțin o întrebare gratuită. E o întrebare grea. Cu urmări grele. Care trag greu la cântar. Știința nu întreabă numai așa, ca să se afle în treabă. How do you do-ul indiferenței binevoitoare nu are nimic comun cu întrebarea neiertătoare a investigatorului. Platforma pe care înainteză acesta din urmă este neîncrederea. Cel puțin de la Descartes încoace lucrurile sînt cit se poate de limpezi în această privință: dubiul care din totdeauna ne-a însoțit — ca o umbră neliniștitoare — înaintarea spre obiect, adică spre ceea ce ne stătea în față păzindu-și cu strășnicie secretul, dubiul acesta — investit cu demnitatea de principiu metodic — îl practicăm în sfîrșit în mod deliberat. Lipsa de siguranță ne împinge mereu spre asigurări de tot soiul, însumate toate în larg cuprînzătoarea noțiune metodologică de verificare. Desigur, verificarea îmbracă forme nesfîrșit de variate, în funcție de diversitatea domeniilor în care se exercită;

dar, ca moment metodologic, ea este aceeași pentru toate disciplinele. Regula căreia ea îi dă glas sună cam așa: nici o propoziție purtînd asupra realului nu poate intra, cu drept de cetate, în rîndul propozițiilor științifice cîtă vreme n-a fost verificată (după criteriile, evident specifice, ale disciplinei ce-o subsumează). În știință, nimeni (oricît de sublim, de încîntătoare, de oportune sau de mobilizatoare ar fi cuvintele ce le rosteste și oricît de corect, de prob, de bine intenționat sau de dezinteresat ar fi el) nu poate fi crezut pe cuvînt. Decît așa, «sub beneficiu de inventar», cum se spune. Ca o mîrturisire de incompetență din partea celui ce ascultă (și asta numai pînă la proba contrarie). Nu însă adevărat, ca și cum ar fi fost adică administrată proba însăși.

Mefiența creatoare de metodologii nu este totuși originară. Ea nu e decît o consecință a unei despicări anterioare, a unei prime diviziuni practicate în sinul indistinției prin care — repetînd, poate, filogeneza — ontogeneza conștiinței umane mai trece, iarăși și iarăși, în faza paradisiacă a copilăriei. Eu-non-eu, subiect-obiect, investigare-găsire, verificare-confirmare, — toată lista aceasta de opoziții configurează un teren al războiului, în care secretele naturii sînt smulse, în care propozițiile științei sînt tot atîtea cuceriri, în care un ansamblu de rezultate verificate prin practică constituie o victorie.

Metodele sau tehnicile diviziunii în primul rînd, apoi diversele metode sau tehnici ale medierii, în sfîrșit tehnicile de aplicare, într-un cuvînt (insumîndu-le) faptul însuși al elaborării și utilizării sistematice a unor metode puse la punct* în vederea recuperării (secunde) a unei imediatități repudiate ca atare, — aceasta este «fapta» științei moderne. Din marea aventură a cunoașterii, care a luat (și, grație poezilor de tot felul, ia încă) și alte înfățișări în afară de aceasta**, știința și-a degajat, în secolul nostru, cu maximum de pregnanță, trăsăturile distinctive.

MIHAI ȘORA

* Și tînzind de altfel mereu să ocupe un loc de prim plan...

** Una dintre ele este, de pildă, cunoașterea prin imagină.

Se trece anul...

Mi-s dragi aceste nopți care prevestesc iarna. Scheaună în ele singurătatea, un glas vinovat se tirăște pe ziduri — ce lichea, ce destrăbălat îmi bate cu degetele în cercevele? M-apropii de geam, strada e pustie, dezolantă, e un prund vînat abia răsărit de sub ape, și pe ea, haimanaua care m-a trezit, vîntul. Cîntă ușor între crengile copacilor. Miroase a tutun. Miroase a bot de cal intrînd în noapte. Și a ceață tumeagoasă. E ora cînd nebunii lui Chagall, bolnavi de nebunie și de reculegere, putesc peste acoperișe. Ceas în care numai dragostea și visul cresc sub ploii tecunde. Ceas al levitației. Ochii stelelor sînt departe. Fixați în trupul a toate lebedele care s-au urcat la cer.

Nopțile care prevestesc iarna sînt nopți vechi. Și obosite. Dar, ca și lupii bătrîni sau ca și corbii care-au scăpat din gheare mii de vrăbii, se trec învăluite într-o culoare neegalată în frumusețe. Negrul întinilor nedescoperite. Tingirea în care se prăjește bobul de mister ce suie în ochii fetelor cînd se privesc în oglinzi. Și vîntul care curge prin tencuială. Fluvii de soapte dînd trunză în cărămizi. Al cui e pasul neauzit sub care nechează minji hrăniți cu mărgele de aur? Văd ceața împletindu-se în formă de sanie. Vîntul leagă fularul unui plop. Nopți grele, nopți vechi. Gîndul meu cel mai curat trece prin ele, luminîndu-și drumul cu o lacrimă de diamant și o creangă de pelin uscat.

FĂNUȘ NEAGU

Corelația intra și interdisciplinară în predarea istoriei

Ritmii rapidi ai progreselor în știință, apariția unor discipline de sinteză impun restructurarea conținutului informațional al fiecărui obiect de învățămînt în conformitate cu transformările petrecute în științele respective.

În acest context se impune luarea în considerație a unei cerințe de mult formulată în pedagogie, și anume, organizarea cunoștințelor în programele și manualele de istorie pe baza corelației intra și interdisciplinare. Organizarea studiului istoriei în clasele IV—VIII ale școlii generale oferă un exemplu specific de modul cum sînt corelate cunoștințele în interiorul disciplinei. După ce s-au parcurs cunoștințele elementare de istoria patriei, se studiază sistematic istoria universală în clasele V—VII, reluîndu-se, pe o treaptă superioară, studiul istoriei patriei în clasa a VIII-a. O astfel de înlăunțire a cunoștințelor, unde la început corelația are un caracter succesiv și apoi se realizează prin integrarea cunoștințelor de istorie a patriei într-un sistem de noțiuni fundamentale de istorie deja însușit, asigură condiții favorabile de optimizare a învățării cunoștințelor de istorie. În această etapă școlară, dat fiind faptul că istoria este singurul obiect din planul de învățămînt care oferă elevilor cunoștințe despre toate aspectele dezvoltării societății omenești, ea realizează prin însuși conținutul ei o corelație interdisciplinară.

Cu totul altfel se pune problema corelației în liceu, în interiorul disciplinei istoriei și al corelației acesteia cu celelalte discipline.

Se impune soluționarea unei probleme de foarte mare actualitate: poate sistemul de organizare concentrată să contribuie la rezolvarea cerințelor actuale și de viitor impuse școlii de societate? Fără îndoială, caracteristica de bază a programei de istorie pentru liceu rămîne reluarea, într-o altă structură și la un alt nivel, a cunoștințelor predate în școala generală. Cercetările întreprinse pe plan mondial și în țara noastră scot în evidență două modalități de rezolvare a sistemului de organizare a cunoștințelor de istorie universală în liceu. O primă modalitate ar consta în organizarea cunoștințelor de istorie universală pe probleme fundamentale, prin care să se introducă, în limitele impuse de învățămîntul mediu, cele mai recente achiziții ale științei istoriei.

Structurarea conținutului istoriei pe probleme nu implică ideea renunțării la sistemul de noțiuni și la principiile proprii acestei științe, ci presupune selectarea celor mai semnificative evenimente politice care au avut loc în diferitele orindiri social-economice, prezentarea în succesiunea lor cronologică și sincronică și în contextul celorlalte eve-

nimente sociale, ceea ce ar duce la realizarea unei mai bune corelații intra și interdisciplinare.

O a doua modalitate de selectare și organizare a cunoștințelor de istorie universală pentru liceu ar consta în prezentarea problemelor fundamentale privind evoluția civilizației și culturii universale, în așa fel încît să se asigure o judicioasă proporționalitate între toate aspectele dezvoltării societății omenești (social-economice, politice și culturale).

Selectarea problemelor acestui curs, deci și a faptelor și evenimentelor politice, se impune a fi făcută conform principiului după care dintr-o serie de fenomene asemănătoare se alege cel mai reprezentativ pentru epoca respectivă și care a avut o contribuție deosebită la progresul omenirii.

Prezentînd dezvoltarea societății omenești într-o perspectivă multidisciplinară, istoria civilizației și culturii universale ar realiza o mai bună corelație între cunoștințele primite de elevi la alte discipline școlare: socialism științific, economie politică, istoria filozofiei, istoria literaturii universale, istoria artei și, mai ales, ar evita repetarea unor probleme.

Tratarea conținutului istoriei universale pe problemele fundamentale ale istoriei sau pe probleme de civilizație și cultură, ar înlesni și includerea cunoștințelor despre istoria unor popoare care nu și-au găsit încă locul în conținutul actualelor programe și manuale școlare (civilizația hitiților, care a jucat un rol important în Orientul antic; civilizația popoarelor din Africa și din America latină etc.).

Axarea conținutului istoriei universale pentru liceu fie pe probleme fundamentale de istorie, fie pe aspecte de civilizație și cultură ridică și problema unei integrări mai adecvate a istoriei României în istoria universală, a unei reliefări mai pregnante a aportului poporului nostru la dezvoltarea patrimoniului civilizației și culturii universale. Într-o asemenea viziune, este necesar ca evenimentele economice, sociale, politice și culturale petrecute pe teritoriul patriei noastre să fie organic integrate în contextul lecțiilor de istorie universală, și nu în lecții separate.

Realizarea corelațiilor în interiorul istoriei, cit și a istoriei cu celelalte discipline, constituie o modalitate eficientă de sporire a accesibilității cunoștințelor, de înlăturare a repetării lor, de evitare a supraîncărcării, de facilitare a transferului de cunoștințe și de realizare a unei viziuni de ansamblu asupra dezvoltării societății.

CONSTANTIN DINU
REA SILVIA BĂRBULEANU

**UN
PORTRET
PE
SĂPTĂMÎNĂ**

Prof. EICHORN
GHEORGHE
directorul Liceului
„Petru Rareș” din
Suceava

Rezolvarea contradicțiilor în procesul construcției societății socialiste multilateral dezvoltate

LA ZI

Problema contradicțiilor și a modului de rezolvare a acestora în economia socialistă este încă insuficient tratată în literatura noastră de specialitate, cu toate că ea prezintă un mare interes, atât teoretic, cât și practic. Acest motiv ne îndeamnă să începem rindurile de față cu câteva considerații metodologice.

Înainte de toate, modul de abordare în analiza economiei socialiste trebuie să inițieze orice încercare de a vedea socialismul ca fiind incompatibil cu contradicțiile. Este nejustificată timiditatea economiștilor în desvăluirea și analiza aprofundată a contradicțiilor în economia socialistă. Avem de-a face cu una din laturile esențiale ale dialecticii materialiste care nu trebuie să lipsească din arsenalul metodelor noastre de cercetare. „Dedublarea unului și cunoașterea părților lui contradictorii — scria Lenin — ...este fondul (una din esențele, una dintre particularitățile sau trăsăturile fundamentale, dar nu singura fundamentală) dialecticii... Acestei laturi a dialecticii nu i se acordă de obicei... destulă atenție...”¹⁾

Ar fi greșit să se înțeleagă că, de vreme ce învingând capitalismul au fost înlăturate și contradicțiile proprii acestuia, superioritatea socialismului ar consta în absența oricăror contradicții. Socialismul nu este o apă moartă. Dimpotrivă, unul din elementele superiorității sale constă tocmai în ritmul viu de dezvoltare, în perfectibilitatea sa continuă. Or, așa cum ne învață dialectica, ce altceva constituie motorul dezvoltării decât nu lupta dintre contrarii, dintre vechi și nou? Referindu-se în mod expres la această problemă, în expunerea sa la plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza: „Este deci necesar nu să afirmăm că în socialism nu pot fi contradicții, ci — recunoscând existența lor — să acționăm pentru a le înțelege, să stabilim cele mai potrivite căi în vederea soluționării lor în mod conștient, în concordanță cu interesele fauririi societății socialiste”²⁾

Un al doilea considerent metodologic se referă la caracterul contradicțiilor. În socialism există condiții colective care fac posibil caracterul antagonic al contradicțiilor. Absența unor forțe sociale interesate în frinarea progresului economico-social, posibilitatea cunoașterii științifice a tendințelor dezvoltării, precum și a adoptării unor măsuri concertate la nivelul întregii economii naționale pentru promovarea noului și eliminarea vechiului fac parte dintre aceste condiții. În același timp, numai o abordare ruptă de realitate a putut întreprinde ani de-a rândul ideea imposibilității apariției antagonismelor în socialism. Experiența a demonstrat că, dacă nu se urmărește cu atenție evoluția fenomenelor social-economice și nu se iau la timp măsurile corespunzătoare, contradicțiile pot căpăta și în socialism un caracter conflictual, antagonic.

În al treilea rând, foarte frecvent depistarea unor contradicții este legată de existența unor fenomene negative într-un domeniu sau altul, iar înlăturarea ultimelor ar duce, chipurile, și la eliminarea contradicțiilor. Dar oare contradicțiile există numai acolo unde se fac simțite neajunsurile, discordanțele, disproporțiile, sau acestea din urmă sînt doar forme de manifestare a insuficienței cunoașterii de către societate a contradicțiilor interne, proprii diferitelor procese economice, în virtutea cărora acestea se dezvoltă, precum și a întârzierii sau inabilității în adoptarea acelor măsuri care să stimuleze dezvoltarea? Dacă aplicăm consecvent metoda dialectică, trebuie să fim de acord că al doilea factor al alternativei este cel adevărat. În acest spirit, sublinia Lenin în „Caiete filozofice” un pasaj din „Știința logicii” a lui Hegel: „... contradicția nu trebuie să fie considerată ca o simplă anomalie, care se întilnește numai pe alocuri: ea este ...principiul oricărei automiscări, care nu este altceva decât o manifestare a contradicției”³⁾

Cu alte cuvinte, oriunde are loc mișcare, dezvoltare există și contradicții. Numai acolo nu există contradicții unde totul este inert. Deficiențele, disproporțiile etc. reprezintă exteriorizări ale contradicțiilor, tot așa

cum pașii înainte, progresul presupun și exprimă rezolvarea acestor contradicții.

Din cele de mai sus rezultă, așadar, că într-un sistem categorial încheiat al economiei politice a socialismului, analiza contradicțiilor și a căilor de rezolvare a lor trebuie să ocupe un loc corespunzător. Dacă sintem de acord că în fiecare fenomen sau proces economic există o contradicție lăuntrică, a cărei sesizare și rezolvare la timp determină dezvoltarea, ridicarea pe o treaptă superioară, atunci trebuie să fim, de asemenea, de acord că, așa cum există un sistem de relații economice și un sistem de legi economice obiective ale socialismului, tot așa de legitimă și de explicabilă este existența unui sistem de contradicții proprii economiei socialiste.

Fără îndoială, orice sistematizare conține în sine și pericolul schematismului, deci al sărăcirii realității. Cu toate acestea, cel puțin pentru stadiul actual, considerăm că sînt utile și judicioase acele încercări ce pot fi semnalate în literatura de specialitate de a prezenta sistematic contradicțiile din economia socialistă.⁴⁾ Astfel, sînt desprinse câteva categorii de contradicții: în sinul forțelor de producție, între forțele de producție și relațiile de producție; în cadrul fiecărei relații de producție, respectiv al fiecărei legi economice obiective a socialismului; între legea economică obiectivă și formele ei de manifestare; între diferitele relații de producție, respectiv între diferitele legi economice obiective; între politica, respectiv practica economică și legile economice etc.

Un aspect care se cere a fi în mod special remarcat este că, spre deosebire de capitalism, unde rezolvarea contradicțiilor proprii acestui mod de producție, în ultimă linie, nu poate însemna altceva decât înlăturarea capitalismului și înlocuirea sa cu socialismul, rezolvarea contradicțiilor socialismului se traduce într-o perfecționare a orînduirii socialiste, într-o consolidare a acesteia.

Partidul Comunist Român, conducînd procesul complex de faurire a socialismului în țara noastră, urmărește cu perseverență ritmul, formele, metodele, rezultatele obținute într-un domeniu sau altul, străduindu-se să sesizeze cu promptitudine contradicțiile existente, să le înțeleagă, să acționeze în mod conștient împotriva a ceea ce este perimat și pentru crearea condițiilor propice de dezvoltare a noului. Așa a procedat partidul în direcția rezolvării contradicțiilor dintre muncitori și țărani, și în problema cooperativizării, prin felul cum a soluționat lupta dintre vechi și nou, și în realizarea judicioasă a repartitiei venitului național, evitînd atît tendințele egalitariste, cît și crearea unor diferențe nejustificate de mari între ciștigurile diferitelor categorii sociale și în multe alte direcții.

Unul din cele mai importante domenii în care partidul nostru și-a dovedit priceperea în sesizarea și rezolvarea contradicțiilor, înainte ca acestea să se manifeste păgubitor pentru economia națională, este acela al corelației dintre acumulare și consum. Ce înseamnă pentru țara noastră în perioada actuală, de fău-

rirea societății multilateral dezvoltate, a determina corelația optimă între acumulare și consum? Înseamnă a menține o rată înaltă a acumulării, a acorda pentru acumulare nu numai absolut, dar și proporțional mai mult decît, să zicem, cu zece ani în urmă. Corespunzător, înseamnă o parte relativ mai mică din venitul național destinată consumului, deși în mod absolut această parte este mai mare decît în trecut. Privit din acest punct de vedere, venitul național reprezintă o unitate a contrariilor: sporirea fondului de acumulare nu poate fi obținută decît prin reducerea fondului de consum în anul respectiv și invers. Trebuie să avem însă în vedere că o sporire a acumulării în actualul cincinal se va repercuta chiar în cincinalul următor într-o creștere a consumului în proporții mai mari decît dacă în prezent s-ar adopta o rată mai scăzută a acumulării. În acest sens, cunoașterea profundă și rezolvarea corespunzătoare de către partidul nostru a contradicțiilor dintre acumulare și consum se traduce printr-o optimizare a corelației acumulare-consum, care pînă la urmă apare ca fundament al maximizării consumului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, atît în raportul prezentat la Congresul al X-lea al P.C.R., cît și cu alte prilejuri, a demonstrat în mod expresiv la ce consecințe negative ar duce o politică lipsită de perspectiva unui viitor mai îndepărtat sau, altfel spus, care ar ignora existența acestei contradicții și necesitatea rezolvării ei judicioase în cadrul procesului de utilizare finală a venitului național.

În spațiul restrîns de care dispunem nu ne putem propune mai mult decît a atrage atenția asupra însemnătății unui mod marxist-leninist de a aborda și soluționa contradicțiile în procesul dezvoltării societății socialiste — mod propriu Partidului Comunist Român, confirmat încă o dată prin analiza întreprinsă de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la plenara din 3-5 noiembrie a.c. a C.C. al P.C.R. Căci, așa cum îi scria Marx lui Engels cu peste un secol în urmă: „Numai punînd în locul conflictului dintre dogme conflictul dintre fapte și antagonismele reale, care constituie substratul lor ascuns, poate fi transformată economia politică într-o știință pozitivă”⁵⁾

IOSIF MĂRGINEANU

¹⁾ V. I. Lenin, Opere complete, vol. 29, București, Ed. politică, pag. 296.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, „Expunerea cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste”, Scinteia nr. 8958, din 4.XI.1971.

³⁾ V. I. Lenin, Opere complete, vol. 29, București, Editura politică, pag. 118.

⁴⁾ A se vedea: Em. Dobrescu, „Ritmul creșterii economice”, Editura politică, București 1968, pag. 16-18; „Contribuții la dezbaterile problemelor teoretice ale economiei socialiste”, vol. II, Editura politică, București, 1971, pag. 209-223.

⁵⁾ K. Marx, F. Engels, „Scrisori despre «Capitalul»”, ESPLP., București, 1955, pag. 196.

Dintre acțiunile de educare marxist-leninistă a cadrelor didactice inițiate de Casa Corpului caduc din Capitală ne-a reținut atenția expunerea tovarășei Maria Stănescu, președinte al Comitetului Uniunii sindcatelor din învățămînt, știință și cultură, despre „Școlii grupei școlare în învățămîntul de educare moral-cetățenească a cadrelor didactice”. Deosebit de interesantă, expunerea ținută la 16 noiembrie a.c. în sala de festivități a Liceului „Mihai Viteazul” a fost auzită de numeroși președinți de grupă, de organizatori de grupă, de profesori, membri de sindicat.

Un dialog cu cadrele didactice aflate în primul an de învățămînt inițiat de Comitetul de partid și Inspectoratul școlar al județului Dimbovița. Participanți: activiștii de partid, reprezentanții ai Ministerului Învățămîntului, directori de școli, profesori cu vastă experiență și, firește, tinerii neofiti. Atmosfera: încărcată de fior romantic, de povești și de proiect. Concluzia: o invitație fermă pentru cei pînă mai ieri studenți de a folosi cu măiestrie tot ce au învățat pe băncile școlilor superioare în scopul creșterii armonioase, în chip comunist, a generațiilor de elevi.

„Detasament, pentru aducerea drapelului, dreptii!...” Și ceremonialul debutează într-o atmosferă suprasaturată de emoție. În numeroase școli, conform noilor prevederi incluse în Statutul unităților și detașamentelor au fost primite primele eșaloane de pionieri la vârsta de 7 ani. Pentru cei 65 de proaspeți pionieri de la Școala generală nr. 24 din Ploiești, evenimentul a avut loc în incinta Muzeului Doftana. Nu-l vor uita niciodată!

Gospodarii comunei Horia din județul Tulcea și-au propus să-și construiască o școală nouă cu 8 săli de clasă, laboratoare și toate celelalte. Auzind chestia, întreprinderea de gospodărie comunală Măcin a zis: „O fac eu”. Și a făcut-o. Dar nu chiar așa cum și-ar fi dorit sătenii ci într-un chip care aduce cu o altă aia: mozaicul prost finisat s-a dezlipit de fundație și sună a butoi gol, parchetul montat aiurea și nerașchetat, scara care duce la etaj stă gata să cadă, ulucile de colectare a apei de pe acoperiș lasă apa să curgă pe pereți. Interesantă prin caracterul ei capricios este și instalația electrică. Drept pentru care școala invită întreprinderea la un foarte sever și urgent examen de corigență. Obiectul de examen: calitatea.

Dintr-o firească foame de cunoaștere elevii de la Școala generală nr. 1 din comuna Lunca, județul Botoșani, au făcut o drumetie în comuna Flămînzii. Ei au vizitat satul și au văzut frumoasele construcții ridicate aici în anii socialismului, dar n-au văzut nici un flămînd.

Andreescu

MARGINE DE SAT

Teoria emergenței

„Principiul continuității naturii, formulat de Stagirit, face din univers un fel de emergență dacă nu evolutivă, structurală, în care formele superioare implică pe cele inferioare și este natural ca forma superioară, intelectul, să aibă capacitatea de a le reflecta (interpretativ, nu fotografic), de a fi punctul de convergență în care toate fenomenele universului își găsesc — cum spunea Victor Hugo despre poet — amplul lor ecou sonor” (p. 62). Am citat din Cunoașterea de sine capitolele-cheie, poate, al elegantei în sobra, hieratica ei înțelepciune Logos arhitecton, cartea lui Athanase Joja (Editura Dacia, Cluj, 1971). Duși de o fluiditate maiorească (din Logica), urmăm intelectul în poetic, în etic și în logic. Dar, uneori, disimulată, împărțim parcă o teorie anume — a emergenței, emblemă proprie ivită, ca să nu spunem tot emersă, printr-o fructificare încălzită de o respectabilă fidelitate ce-l profilează pe autor drept un cavaler al tradițiilor aristotelice românești.

O teorie de o simplitate dezarmantă: „intelectul este conștiința de sine a universului, forma în care acesta, din emergență în emergență, se sesizează pe sine, parvine la auto-cunoaștere” (p. 64). Și iată-o iar enunțată, aparent ca o altă versiune a aceluiași apocrif pasaj aristotelic (urcat de la Socrate și Platon): „Propria noastră emergență nu a fost întâmplătoare, ci a fost înscrisă în mecanismele elementare ale universului, a fost înscrisă ca o finalitate inconștientă în atomi, molecule și celule organice, a fost o potențialitate care trebuie realizată, pentru ca natura să ajungă astfel la conștiința de sine” (p. 89).

Dimensiunea libertății se manifestă o dată cu universalul, a cărui apariție autorul o consideră o revoluție logică, dar și una morală. Adevărul e morală logică, ni se spune. Rămânând la acest flux emergent, transcriem din altă parte: „Să observăm că educația, paideia, se raportează atât la logos, cât și la ethos, căci educația cuprinde atât formarea și îmbogățirea inteligenței, cât și atitudinea etică” (p. 103).

În curgerea de clepsidră a universului spre conștiința de sine ne întâlnim cu noi: „Prin romani, ca și prin propria sa prezență pe țărmurile Pontului Euxin, Logosul a propus modelul său apolinic patosului traco-dacic. Astfel s-a format profilul spiritual al poporului român, încheșat definitiv prin întâlnirea cu lumea slavă și Bizanțul” (p. 128).

Ar fi desigur o impietate de neiertat să reducem cartea lui Athanase Joja la o teorie reformulată ca atare, ci doar implicată într-o rețea de demonstrații epistemologice pe care, neavând căderea, nu le analizăm. Dar ceea ce ni se pare că depășește izbitor implicația este lupta de origine și cu finalitate logico-morală împotriva sofismului și sofismelor din toate timpurile. Ne mobilizează angajarea morală mărturisită în marginea sau în miezul sistemelor ideatice: „Socrate, Platon și Aristotel au dus o luptă necurmată contra sofștilor care deși au adus servicii notabile filozofiei, conțineau în germen pericolul falsificării gândirii. Dar dacă filozofia conceptului a combătut cu atâta ardoare pe marii sofști, cu cită convingere trebuie noi să combatem pe minusculii sofști care, în epistemologia științelor tehnice, pun laolaltă elementele incompatibile între ele; disjecta corporis membra” (p. 96). Încă o ipostază a sofismului: „Același om, în raport cu o faptă blamabilă, găsește că sancțiunea trebuie aplicată lui X, dar nu lui Y care îi e prieten sau rudă. Îi cunoașteți și-i întâlniți pe stradă, în tramvai, în cafenele, dar și în școli superioare și instituite filozofice” (p. 83).

În fine, să revenim la un puternic principiu: „Dacă universul logic a propulsat universul moral, la rândul lor valorile morale sînt indispensabile activității și progresului intelectual” (p. 35). Sintem din nou în teoria emergenței, a izvoarelor și luptelor victorioase.

CRÎNGUL DESFRUNZIT
Colecția Președintelui Republicii
Socialiste Federative Iugoslavia,
Iosip Broz Tito, insula Brioni, Vila
Alba.

discuții

Exportul cultural

Este foarte util să ne gândim mai bine la „exportul” de artă și cultură românească peste hotare, la definirea și difuzarea mai proprie și mai bună a imaginii prezentului nostru în lumea de azi. Deocamdată, trebuie să recunoaștem că de această problemă, extrem de importantă, se ocupă atât de multe persoane și instituții și atât de puțin laolaltă fiecare — adică fără un for coordonator, imputernicit și competent — încît propaganda noastră culturală în străinătate se află încă, după părerea mea, în situația „copilului cu multe moașe” din zicala populară. Dar asta-i o altă chestiune și sper că cele două comisii reconstituite ale Comitetului Central (ideologică și internațională) o vor lua neîntârziat în discuție.

Referindu-se la acest aspect al problemei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dorit să fie bine înțeles, în legătură cu propria noastră apreciere despre ce ne revine în schimbul culturale cu străinătatea, subliniind o dată mai mult largirea spiritului nostru de absorbție și comprehensiune:

„Apreciem și admirăm tot ce este bun la alte popoare. Să nu disprețuim în nici un fel munca și creația altora, să învățăm necontenit din experiența altora, și să importăm tot ce este mai bun și folositor. În același timp însă, să prețuim și să admirăm munca și creația minunatului nostru popor. Desigur, aceasta nu înseamnă să ne îngimfăm sau să-l subapreciem pe alții. Dar nu putem să nu subliniem, cu justificată satisfacție, că și poporul nostru are realizări în toate domeniile de activitate, care îl fac cunoscut și prețuit în străinătate”.

România participă într-adevăr la nenumăratele forme în care se prezintă azi cooperarea culturală, prin acordurile și aranjamentele semnate între țări și prin alte numeroase legături și relații la nivelul instituțiilor,

organizațiilor și asociațiilor cu sarcini similare, guvernamentale sau neguvernamentale, aparținând unor sisteme și metode de lucru ce variază după natura obiectului acestor schimburi, în care se cuprind și cele ce funcționează pe baza unor contracte cu caracter lucrativ.

Ceea ce merită într-adevăr să fie cuprins în „exportul cultural” al țării e, deci, în primul rând, determinarea lui calitativă, apoi valorificarea lui multilaterală printr-o organizare mobilă și rațională într-o perspectivă unitară și actuală.

Dar asta solicită o altă analiză, la realizarea căreia ar trebui să convenim, în cel mai scurt timp, spre a traduce în viață, cu fidelitate și eficacitate ce dorim să facem pe linia trasată de plenara C.C. al partidului și anume: „dorim să importăm din alte țări acele lucrări literar-artistice care să îmbogățească orizontul oamenilor muncii, să contribuie la cunoașterea luptei și preocupărilor altor popoare pentru progres social și pace. Dorim să exportăm în străinătate creația noastră artistică care să facă cunoscute munca și viața nouă a poporului nostru. În acest fel schimbul de valori culturale cu alte țări va contribui la mai buna cunoaștere a popoarelor, la dezvoltarea colaborării și prieteniei dintre ele, la cauza păcii în lume. Aceasta este menirea artei adevărate și ne pronunțăm pentru un asemenea schimb cultural cât mai larg; în acest fel servim și interesele poporului nostru și cauza progresului în lume”.

Îmi povestea odată Mihai Ralea că, aflându-se în Statele Unite, la o primire oficială, un celebru politician din vechea lume nouă, dorind să intre în vorbă cu dînsul, l-a întrebă: „v-a pricinuit multe neplăceri Traian, împăratul Romanilor?”... Personajul era amabil și n-avea umor, așa cum n-avea nici o idee despre istoria și geografia

României, în afară de această unică amintire livrescă, atemporală cu care a crezut că poate „face conversație”.

Fiecare dintre noi poate veni cu asemenea exemple, mai mult sau mai puțin amuzante, despre imaginea făcută, sau contrafăcută, ce se vehiculează printre cei mai puțin informați, despre un popor sau altul.

Unii pot crede că toți spaniolii se ocupă cu uciderea taurilor în arenă, în timp ce doamnele lor cîntă fără oprire arii din „Carmen”, așa cum așezele de propagandă turistică intercontinentală lansează false idei trandafirii despre fericirea oamenilor din țările subdezvoltate. După acestea, toți germanii poartă pantaloni scurți din antilopă și trag din lulele lungi de porțelan, toate japonezele umblă-n kimono și toți americani au țilindru și barbișon și sint plini de bani; cînd zici Paris, zici turnul Eiffel; iar București, Athenele Palace și așa mai încolo. Un ignorant îl epatează astfel pe un alt ignorant mai puțin „informați”.

Ideile pe care ni le facem despre ceilalți încep mai totdeauna de la o idee preconcepțată, imprumutată, improprie și de obicei depășită, uneori pînă la ridicol.

Creșterea prestigiului politic al țării noastre în viața internațională contemporană ne obligă și pe noi și pe alții la unele reconsiderări în ceea ce o privește. Iar dacă chiar unii dintre prietenii noștri din alte țări știu încă prea puțin lucruri despre viața și opera poporului român este, în primul rând și cu desăvîrșire, vina noastră, a oamenilor de cultură și artă, a gazetarilor, a scriitorilor și cineaștilor, a tuturor celor ce au darul și sarcina propagandei românești în străinătate și nu știu, sau nu pot, s-o facă, așa cum se cuvine în zilele noastre, pe măsura adevărului.

MIHNEA GHEORGHIU

Asistând la reluarea unor piese de teatru românești, care au fost pe drept cuvânt răsunătoare succese de text, de spectacol și de public între cele două războaie încercăm o senzație bizară. Ne dăm seama că sintem dintre puținii martori direcți care mai pot certifica nu asemănarea sau măcar înrudirea cu premiera de odinioară cât, mai ales, referirea cât de cât la ceea ce nu putem numi altfel decât atmosfera epocii.

Nu avem impresia că prea multă lume din sală a remarcat la „Tache, Ianke și Cadir“, de exemplu, că scenografia lui Tofan — frumoasă în sine — nu avea nici o legătură cu climatul de atunci al tirgurilor moldovenești și ar fi constituit dimpotrivă un cadru ideal pentru o seară de recitări din lirica persană. După cum asistând la reprezentarea „Gaițelor“ la Teatrul Nottara, cite interpretări, excelente în sine și bine primite de sală, au sunat fals în urechea noastră familiară cu tonalitățile timpului și cite atitudini, cite gesturi nu mi s-au părut a fi fost atunci imposibile, oricât astăzi sala le consideră firești. Observația noastră este, în speță, de luat în seamă cu atât mai mult cu cât excelentul și, nu de tot, tinărul regizor **George Rafael** a avut răspunderea spectacolului, **Giulio Tincu** a scenografiei respective, iar **Lidia Radian** a izbutit costume care fără să fie precis datate aduceau pe scenă culoare și fantezie.

Din distribuție, singură **Dady Casian Rusu** a creat (în „Zoe“) fără nici o stridență, personajul la care se gândise autorul și care se plasa firesc în text, în provincie, în oraș, în familie. Ceea ce nu înseamnă firește că tot restul ar fi fost deficient. Dimpotrivă, așa cum vom arăta mai jos, actorii de astăzi s-au arătat aproape toți demni de frumoasele tradiții ale rolurilor. Dar cui, dacă nu direcției de scenă, să-i reproșăm, unele încetini de ritm, lipsa de haz, uneori, carențe de dramatism și, mai ales, curența de discontinuă cu sala?

Am văzut „Gaițele“ în numeroase distribuții, dar obiectivitatea ne obligă să constatăm că, după **Aura Buzescu**, după **Marieta Deculescu**, după **Migry Avram Nicolau**, **Margareta Cristina Tancoi** a fost mai mult decât onorabilă.

Dar piesa trăiește îndeosebi prin cele trei surori. **Alexandru Kirîțescu** s-a inspirat desigur din **Jules Renard** și din **Henry Becque** — importanța lui s-a materializat însă într-una din cele mai autentice culori locale izbutite pînă astăzi de vreun autor român. Stăruie desigur în memoria noastră **Sonia Cluceru**, regină necontestată a spectacolului, și **Maria Filotti**, și **Maria Voluntaru** în strălucitele lor schițe. Dar **Nineta Gusti** a fost cu mult umor și cu tot atât pitoresc o personajă **Aneta Duduleanu**, iar **Gilda Marinescu** a creat din

Lena un personaj de o fantezie ionesciană. În **Fraulein**, la umbra **Natașei Alexandra**, **Migry Avram Nicolau** a avut o mască impresionantă și maturitatea marelui ei talent. Datorită **Rodicăi Sanda Tuțuianu**, **Zamfira** devenea, ori de câte ori intra în scenă, personaj principal. N-am înțeles însă de ce s-a dat **Liliane Tomescu** sarcina de a fi **Wanda Serafim**, sarcină care în nici un fel nu i se potrivea. **Marga Barbu** care s-a achitat frumos de rolul **Colettei** ar fi explicat mai curînd piesa jucînd ea pe irezistibilă aventurieră. O simplă schimbare de roluri ar fi ajutat imens spectacolul. Este drept că în asemenea condiții **Dorin Varga** s-ar fi simțit poate obligat să fie un **Mircea Aldea** elegant și profesionist al seducției, așa cum l-a zugrăvit autorul. Foarte buni cei doi frați **Duduleanu** jucați cu vervă comică și cu relief satiric de **Sandu Stielaru** și **Nucu Păunescu**.

Publicul din sală, mai puțin exigent decât noi, a răsplătit pe autor, fără să facă vreo distincție între cei unsprezece interpreți care l-au servit.

Ce îi lipsește totuși spectacolului de la **Nottara** ca să fie pe deplin satisfăcător?

În afară de obiecțiile de mai sus una singură mi se pare capitală și anume lipsa atmosferei. Actorii au jucat excelent, dar serarat — deși alcătuiesc, în piesă, o familie.

N. CARANDINO

Microsesiune de comunicări științifice

În zilele de 15—16 noiembrie s-au desfășurat la București lucrările microsesiunii de comunicări științifice a tinerilor cercetători cu tema „Eficiența învățămîntului în condițiile societății socialiste multilateral dezvoltate din țara noastră“. Organizată sub auspiciile Ministerului Învățămîntului, ale Institutului de cercetări pedagogice și ale Organizației U.T.C. din institut, microsesiunea și-a desfășurat lucrările în următoarele șapte grupe: „Școala și societatea socialistă“, „Educația politică și moral-cetățenească a tineretului“, „Activități tehnico-productive“, „Științele moderne și cultura generală a tineretului școlar“. Bazele psihopedagogice ale noului conținut al învățămîntului, „Tehnologia didactică modernă“, „Melode de activizare în procesul de învățămînt“, „Evaluarea randamentului școlar“.

VICTOR OCTAVIAN

„Tinerețe și optimism“

...așa s-ar putea numi a zecea expoziție personală de pictură a profesoarei **Ecaterina Cristescu-Delighioz**, deschisă în sala Bibliotecii centrale universitare din Calea Victoriei.

Cele aproape o sută de lucrări în ulei și acuarelă sînt expresia unei vocații autentice și polivalente. Aria tematică a artistei este bogată și variată: folclor, peisaj, flori, portret, compoziție — de pe meleagurile muscelene și vilcene, ea și din alte colțuri ale țării. În expoziție atrag atenția, în mod deosebit, tablourile: „Dragoslavele“, „Casă veche din Cîmpulung“, „Nămărești“, „Ograda din Rădești“, „Interior românesc“ etc.

VICTORIA PETRESCU

Un concert simfonic pentru elevi

Filarmonica bucureșteană a prezentat recent elevilor liceelor din Capitală sub cupola Ateneului Român un concert simfonic dirijat de **Erich Bergel**. Programul a debutat cu concertul pentru vioară și orchestră de **L. v. Beethoven**, solist **Mihai Constantinescu**. **Erich Bergel** a subliniat orchestral fiecare intenție de frazare a solistului, i-a creat acestuia o atmosferă propice cîntatului „ad libitum“, fără a trebui să forțeze sonoritatea instrumentului.

În partea a doua a concertului, colectivul simfonic al Filarmonicii a prezentat elevilor, nu destul de numeroși (poate datorită laconicității programului inițial) simfonia a V-a de **Ceaikovski**.

Duminică viitoare (21 noiembrie), la ora 11, Filarmonica de stat „George Enescu“ și Societatea profesorilor de muzică și desen din R.S.R. — continuînd manifestările muzicale organizate pentru elevi — ne invită la un program intitulat: „Formații de tineret pe podiumul Filarmonicii“.

STELIAN PIHULEAC

Festival de poezie

Tirgoviste, bătrîna cetate d. scaun și leagăn de început al poeziei românești, a fost gazdă, în acest sfîrșit de toamnă, la inițiativa Societății literare „Al. Vlahuță“ a liceelor dimbovitene a primului festival național de poezie a elevilor, la care au participat 120 din cele mai înzestrate condeie din școli.

Cele două zile ale festivalului, cuprinzînd o sesiune de comunicări, un recital de poezie originală a participanților, vizitarea monumentelor istorico-literare ale orașului și o deplasare în satul **Costești**, unde s-a organizat sîrbătorirea a 20 de ani de la moartea scriitorului **C. I. Vissarion**, au îmbogățit orizontul de cunoaștere al elevilor și au prilejuit un activ și valoros schimb de experiență.

Sperăm că această frumoasă inițiativă va fi materializată într-un „caiet liric“ al festivalului.

TUDOR OPRÎȘ

Andreescu

LA MARGINEA PĂDURII
Colecția Muzeului Republicii — Grafică

Se poate

Din șirul nesfîrșit al întrebărilor reporterilor televiziunii de-a lungul unei săptămîni una ne-a atras în mod special atenția: „Vă cunoașteți orașul?“ Desigur, întrebarea s-ar putea adresa și celor care nu locuiesc în oraș fără nici un fel de știrbire a semnificației. Numeroși tineri, de data aceasta clujeni, au răspuns anapoda, ori n-au răspuns, ridicînd din umeri. De ce? Motivele acestei grave necunoașteri sînt multiple și, bineînțeles, în mare parte ignoranța se datorează în primul rînd celor care sub diferite pretexte (lipsă de timp, „lapsus“ etc.) își ascund rușinea de a nu ști unde trăiesc. A cunoaște numai numerele mijloacelor de transport cu care te descurci în oraș între casă și slujbă este aproape de neînchipuit. Fără a încerca să tragem concluzii, ne întrebăm la rîndul nostru dacă o astfel de anchetă t.v. n-ar fi fost bine să nu se rezume doar la răspunsurile de loc onorante ale celor întrebați, ci ar fi continuat și cu cei care, printre alte misiuni, ar fi avut-o și pe aceea de a-i învăța pe tinerii aceștia să-și cunoască locul în care trăiesc. Am cunoscut profe-

sori de istorie, de geografie care-și începeau predarea materiei prin succinte prezentări ale orașului, ori satului, în care trăiau ei și elevii lor. Mi se pare că o astfel de inițiativă trebuie sprijinită și de televiziune, pentru că altfel asemenea întrebări rămîn doar spectaculoase prin enormitatea răspunsurilor și atât. Doar a-i arăta cu degetul pe cei care nu știu, fără a căuta să descoperi rădăcinile neștiinței lor pentru a o îndrepta, transformă intențiile bune în acțiuni ratate.

Micul ecran ne răsfață cu filme mai bune sau mai rele programate aproape în fiecare zi a săptămîinii. Telecinemateca, emisiune sigură în programul de miercuri, ne-a oferit un film al lui **Stanley Kramer** — **Procesul maimuțelor** — de mare inteligență, cu neuitatul „bătrîn“ **Spencer Tracy** într-un rol de diavol în piele de avocat. **Joi**, **Stan și Bran** ne-au tăvălit prin lacrimile risului aproape o oră, copilăriindu-ne cu umorul lor fantastic (nu înțelegem de ce însă **Alice Mănoiu** a trebuit să

explice cum a explicat această peliculă de aur, cu ton sugubăț, de medic pediatru). **Vineri** însă am văzut un film catastrofal — **Jobenul** — cu **Fred Astaire** și **Ginger Rogers**. N-am înțeles și nici nu vreau să înțeleg rostul acestor filme neghioabe (amintesc aici și inimaginabila dulceață de trandafiri a lui **Burton** — **Femeia mării** — care a chinuit o lume...). Să nu aibă Arhiva alte filme bune, să creadă cineva că vrem și noi să batem podeaua cu tocurile, să-și închipuie cine știe cine că n-am avea altceva de făcut în afară de a privi chelnerii stilați și manechine virtuozose în decoruri de mucava? Sigur este că un asemenea film nu este nimic, nici măcar nu ne poate face să ne pierdem timpul, este o prostie! Altceva a fost western-ul de duminică — **Mai presus decît aurul** — basm frumos, cu **Garry Cooper**, altfel decît june prim, cum îl știam din auzitele buucilor! Idee frumoasă, gloanțe puține, exaltarea a tot ceea ce este mai omnesc pe fondul tulbur și primitiv al unei tabere de disperaiți căutători de aur din **Montana**.

IULIAN NEACȘU

in toate comunele județului Vilcea

Drăgășani. La casa de cultură se desfășoară o interesantă consfătuire de producție cu caracter neobișnuit. Neobișnuit pentru că, alături de cooperatori și de specialiștii în agricultură, discută probleme de producție, de plan, caută soluții, prezintă metode ce pot fi generalizate, două sute de pionieri și școlari, precum și numeroși profesori ai acestora. Despre caracterul și semnificația acestei consfătuiri discutăm cu tovarășul CONSTANTIN MATEI, secretar cu problemele de propagandă în cadrul Comitetului P.C.R. al județului Vilcea, exprimându-ne o primă nedumerire, la care primim următorul răspuns:

— Vi se pare insolit raportul între tema acestei consfătuiri și prezența la această consfătuire a unor participanți care se află abia la vîrsta adolescenței? În acest caz am să vă contrazic. De fapt, această consfătuire a pus pregnant în lumină înaltul spirit de răspundere dovedit de elevi atunci cînd li se încredințează sarcini de mare încredere. Acești elevi sînt, ați aflat desigur pe parcursul consfătuirii, membri ai consiliilor de conducere ale celor 76 micro-cooperative agricole de producție înființate pe lingă tot atîtea școli din județul nostru.

— Din cuvîntul unor participanți reiese că o parte dintre aceste micro-cooperative au o activitate de cel puțin un an.

— Într-adevăr, inițiativa a pornit, cu mai bine de doi ani în urmă, dintr-un sat al comunei Nicolae Bălcescu. Ea a cîștigat repede teren astfel încît astăzi avem cîte o micro-cooperativă în toate comunele cooperativizate ale județului.

— Scopul creării unor astfel de unități productive ne apare limpede; extinderea pe scară largă și la un nivel superior a practicii elevilor și deprinderea lor cu o serie de probleme vitale ale vastului proces de dezvoltare economică a țării. Care sînt vaizențele specifice și ineditul creării micro-cooperativelor?

— În primul rînd, cele de natură organizatorică. Fiecare micro-cooperativă de producție are în folosință între unul și patru hectare teren agricol. Exploatarea terenului se face pe baza unui plan de producție bine chibzuit, pe care îl elaborează consiliul de conducere. Ați reținut, desigur, că fiecare micro-cooperativă își are un consiliu de conducere format din elevi și pro-

fesori. De obicei, președinte este un pionier, iar inginer-șef, profesorul de biologie. Planul definitivat de consiliul de conducere este supus spre aprobare adunării generale. În fapt, acesta este colectivul de elevi și profesori al școlii.

— Într-un C.A.P. se cere efectuarea unor lucrări specializate. Cum se rezolvă acestea în cazul micro-cooperativelor?

— Cu ajutorul elevilor. Zece elevi din fiecare comună urmează cursuri de calificare pentru meseria de tractoriști. Anul acesta, în majoritatea micro-cooperativelor, arăturile au fost executate de elevii-tractoristi.

— Mulți dintre ei vor fi mîine tractoriști ai cooperativelor mari!

— Asta se și urmărește. Familiarizarea cu o serie de meserii specializate, în condițiile modernizării complexe, mecanizării, chimizării și electrificării lucrărilor agricole. De asemenea, o mai bună cunoaștere a întregului proces de organizare și desfășurare a activității dintr-un C.A.P. Este limpede că în astfel de condiții elevii, devenind peste cîțiva ani membri ai cooperativelor agricole de producție, vor avea deprinderi înaintate de muncă și vor fi pregătiți pentru a li se încredința responsabilitatea unor sarcini de producție.

— După cîte am înțeles, în orientarea calificării se pornește de la specificul diverselor zone.

— Județul nostru, mai ales, are o orientare agricolă multiplă: pomicolă, viticolă și zootehnică. Pentru obținerea, în toate aceste domenii, a unor rezultate superioare este necesară o muncă calificată. Evident, spre dobîndirea de către tineri a calificărilor respective este orientată și activitatea micro-cooperativelor noastre.

— Ce se întîmplă cu producția?

— Este predată, conform contractelor, C.A.P.-urilor mamă, iar sumele incasate sînt investite în materiale necesare extinderii laboratoarelor de specialitate sau direct pentru producție.

Inițiativa din Vilcea s-a conturat astfel în sensurile ei majore, dezvoltînd resorturile interioare ale forței ei de penetrație. La baza întregii acțiuni se află cerințe stringente ale actualității, o concepție care îmbină didacticul cu economicul. În ansamblu, sînt suficiente elemente care impun ca acest efort să fie întreținut și susținut în continuare.

I. JUGĂNARU

ULCICA CU FLORI DE CÎMP
Colecție particulară

MATERIALE INFORMATIVE PENTRU CADRELE DIDACTICE:

Revistele Centrului de informare și documentare al învățămîntului

Centrul de informare și documentare al învățămîntului — C.I.D.I. — își propune să pună la îndemina cadrelor didactice din învățămîntul de toate gradele un larg material informativ și documentar. Astfel, începînd din 1972, va edita următoarele publicații: „Educația comunistă a tineretului școlar” (cu apariție la două luni și prețul de 4 lei exemplarul), „Tehnologia predării științelor social-politice” (semestrial, 10 lei), „Organizarea, planificarea și prospectivarea învățămîntului” (trimestrial, 10 lei), „Educație-învățămînt” (lunar, 5 lei), „Învățămînt profesional și tehnic” (trimestrial, 5 lei); o serie de caiete de informare pentru: Matematică (trimestrial, 6 lei), Fizică (trimestrial, 5 lei), Chimie (trimestrial, 5 lei), Geografie (trimestrial, 5 lei), Biologie-agricultură (trimestrial, 5 lei); culegeri tematice: Matematică-mecanică (semestrial, 10 lei), Fizică (semestrial, 10 lei), Chimie (semestrial, 10 lei), Geografie (semestrial, 8 lei), Geologie-geofizică (semestrial, 8 lei), Biologie-agricultură (semestrial, 10 lei); „Studii și cercetări de documentare” (trimestrial, 8 lei). Lunar va mai apare un Buletin de informare științifică pentru străinătate (în rusă și engleză), în următoarele domenii: Matematică, Științe tehnice, Științele naturii, Științe medicale, Probleme de învățămînt (preț 10 lei).

Data fiind utilitatea tuturor acestor publicații pentru cei ce predau la catedră, este desigur binevenit ca școlile și cadrele didactice să se aboneze la ele prin Centrul de informare și documentare al învățămîntului — C.I.D.I. — București, str. Guttemberg, nr. 3 bis, tel. 16.40.70, int. 44, cont virament 60.01.10.30 la B.N.R.S.R., filiala sector 6.

Dinamica potențialului uman

(Urmare din pag. a 3-a)

Un accent deosebit se va pune pe calificarea prin școli a unor contingente mult sporite de muncitori; în acești cinci ani vor absolvi școlile profesionale 690—700 mii de muncitori calificați, față de 369 mii în cincinalul precedent, adică cu 87—90% mai mult. Paralel cu aceasta, va fi extinsă ucenicia la locul de muncă. Prin ansamblul măsurilor întreprinse se va ridica gradul de calificare al muncitorilor, atît ca pondere a celor calificați în totalul muncitorilor, cît și sub aspectul calitativ global al forței de muncă.

Vor fi calificate, de asemenea, 230—235 mii cadre cu pregătire medie de specialitate, față de 148 mii în anii 1966—1970, ceea ce reprezintă o creștere de 55—59%. Îndeplinirea acestei sarcini de plan este legată strîns de îmbunătățirea raportului dintre efectivele pregătite în liceele de specialitate și cele ale liceelor de cultură generală, crescînd substanțial ponderea absolvenților din prima categorie de școli medii. Trebuie avute în vedere, de asemenea, contingentele de absolvenți ai școlilor postliceale.

Totodată, învățămîntul superior va fi pregătit în acești ani 135—140 mii cadre cu înaltă calificare; comparați cu cei 116 mii absolvenți încadrați în timpul cincinalului precedent, se va înregistra un spor de

17—20%. Un accent special se pune pe dezvoltarea învățămîntului superior, tehnic și economic.

Va continua totodată să se dezvolte învățămîntul general obligatoriu, îndeosebi prin generalizarea, pînă în 1973, a învățămîntului de 10 ani. România se înscrie astfel printre țările cu cel mai dezvoltat învățămînt general.

Pentru a se asigura baza materială necesară dezvoltării învățămîntului de toate categoriile, în anii 1971—1975 se va realiza un volum de investiții cu 33% mai mare decît în cincinalul precedent. Vor fi construite 10,9 mii săli de clasă și 85,5 mii locuri în internate, pentru învățămîntul de cultură generală, învățămîntul tehnic și liceal de specialitate; de asemenea, în învățămîntul superior vor fi date în funcțiune 221 mii metri pătrați suprafețe noi.

O sarcină esențială ce revine învățămîntului de toate gradele, în vederea ridicării lui pe o treaptă calitativ superioară, este legarea lui organică de activitatea productivă, de cerințele vieții, formarea în rîndul tineretului a unor deprinderi practice și educarea lui în spiritul dragostei și respectului față de muncă, față de cauza socialismului. Pentru aceasta se va realiza o colaborare mai strînsă între școală și producție, în vederea soluționării problemelor legate de mai buna dotare a

procesului de învățămînt, de orientarea acestuia în funcție de nevoile imediate și de perspectivă ale societății noastre. Sprijinul ce urmează a fi dat de unitățile beneficiare de absolvenți, în realizarea atelierelor-școală, în acordarea de burse unor viitori salariați ai lor care se califică în diverse școli, în orientarea profesională a tinerilor, în organizarea practicii de producție etc., va constitui o pirghie importantă atît pentru ridicarea nivelului calitativ al învățămîntului, cît și pentru obținerea de rezultate imediate din partea noilor angajați, sporind astfel eficiența muncii sociale.

În timpul acestui cincinal vor lua amploare, de asemenea, formele de învățămînt — recent organizate — pentru completarea și reinnoirea cunoștințelor profesionale ale tuturor oamenilor muncii. Prin proporțiile acestui proces de reciclare profesională se urmărește integrarea tuturor lucrătorilor în vasta operă de modernizare a economiei și sporirea eficienței în toate compartimentele de activitate. Se poate spune, pe drept cuvînt, că investițiile făcute în învățămînt acționează cu o excepțională eficiență asupra întregului mecanism social, dat fiind că ele multiplică, pe numeroase planuri de activitate, roadele muncii sociale și antrenează astfel ridicarea la un nivel superior — cantitativ și calitativ — a creației materiale și

spirituale, accelerînd întreaga dinamică a societății noastre socialiste.

Paralel cu creșterea numerică a cadrelor, cu ridicarea sistematică a nivelului de cultură generală și de instruire profesională a tuturor oamenilor muncii, în conformitate cu recentele măsuri adoptate de conducerea partidului nostru, din inițiativa secretarului său general, se urmărește îmbunătățirea substanțială a pregătirii politico-ideologice a întregului popor, o mai viguroasă dezvoltare a vieții noastre spirituale, astfel încît să se asigure nu numai lichidarea rămînerii în urmă a conștiinței față de existența materială, ci și transformarea ei într-o forță activă, care să impulsioneze progresul vieții sociale. „Dacă tot ce am realizat în țara noastră pe drumul socialismului datorăm oamenilor muncii — arăta tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la deschiderea anului universitar 1971 / 1972, — atunci și întreaga noastră preocupare trebuie să fie îndreptată spre satisfacerea tot mai deplină a necesităților, atît materiale cît și spirituale, ale tuturor celor ce muncesc din patria noastră. Să punem permanent în centru preocupărilor omul, educarea lui, ridicarea conștiinței sale, pentru că numai astfel el va putea participa în mod conștient, cu toate forțele, la făurirea propriului său destin, a propriei sale istorii!”

UN MOMENT IMPORTANT ÎN VIAȚA SINDICALĂ

Astăzi încep în întreaga țară adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri sindicale. În ce măsură vor reuși organizațiile sindicale să facă din acest eveniment un veritabil început de etapă nouă în activitatea lor? Iată întrebarea care trebuie să preocupe în mod firesc activul sindical, găsind totodată ecoul convenit în rîndurile tuturor membrilor acestor largi organizații de masă.

Aprofundînd sensul programului adoptat de plenara Comitetului Central al P.C.R. din 3-5 noiembrie, pe baza propunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al culturii și educației socialiste a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe temelia principiilor eticii și echității socialiste și comuniste, vom constata că în toate sectoarele de activitate și, mai ales, în cel al educației și învățămîntului, sînt încă de îndeplinit acțiuni sistematice, chibzuite și de amploare. Înțelegînd pe deplin aceasta, adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri trebuie să pună un accent deosebit pe examinarea posibilităților de acțiune a întregului colectiv, pentru afirmarea plenară a atitudinii înaintate a cadrelor didactice la catedră și în societate, atît ca propagatori ai științei, cît și ca educatori. În această privință însăși darea de seamă trebuie să constituie călăuză discuțiilor. Abordînd cu claritate problemele, accentuînd ceea ce este esențial și caracteristic, ea trebuie să reprezinte atît la nivelul grupei, al secției, cît și al sindicatului o trecere în revistă în spirit critic și autocritic a inițiativelor și activității practice desfășurate afîi de organele de conducere, cît și de masa membrilor de sindicat.

Intrucît acțiunea de alegeri se desfășoară aproape de sfîrșitul anului, ceea ce în învățămîntul nostru de cultură generală, profesional și tehnic coincide cu finele primului trimestru, darea de seamă va trebui să analizeze aportul adus de conducerea la îndeplinirea importantelor măsuri inițiate de Partidul Comunist Român și guvernul nostru pentru modernizarea învățămîntului în formă și conținut, pentru legarea sa tot mai strîns de practică, de viața reală, de nevoile prezente și de perspectivă ale societății. O atenție deosebită trebuie acordată valorificării posibilităților locale pentru ca traducerea în fapt a măsurilor de îmbunătățire a învățămîntului să dea cît mai curînd roade scontate.

Alături de conducerile unităților școlare, sub îndrumarea organizațiilor de partid, sindicatele trebuie să se afirme ca factori de inițiativă și de mobilizare, să avanseze idei și soluții privind perfecționarea procesului instructiv-educativ, autoperfecționarea cadrelor didactice, largirea sferei lor de acțiune dincolo de catedră, în rîndurile colectivelor de oameni ai muncii. Toate acestea trebuie să-și găsească oglindirea convenită în darea de seamă, în discuțiile și propunerile de măsuri ce o vor urma.

Analizînd activitatea organizației sindicale, a colectivului care o compune, adunarea sau conferința va trebui să contribuie la antrenarea nemijlocită a tuturor cadrelor de educatori pentru sădirea în rîndurile tineretului a cultului muncii, pentru formarea acestuia în spirit de intransigență

față de manifestările de parazitism și căpățuială, față de neglijențele în gospodărirea bunurilor obștești, de abuzuri și încălcarea legilor și a regulilor de conviețuire socială.

Atît pregătirea, cît și desfășurarea adunărilor generale și a conferințelor trebuie să reflecte fidel procesul continuu de dezvoltare a democrației noastre socialiste, să prilejuiască o afirmare viguroasă a spiritului revoluționar, o îmbunătățire radicală a stilului și metodelor de muncă ale sindicatelor, pentru ca masa membrilor lor să fie permanent o masă activă. Dezbaterile și hotărîrile adunărilor generale și conferințelor pentru dări de seamă și alegeri trebuie să constituie un impuls în activitatea organizațiilor sindicale pentru realizarea obiectivelor majore ale dezvoltării societății noastre în ansamblu, pentru rezolvarea diferitelor probleme ale membrilor de sindicat. De aceea, va trebui ca în darea de seamă să fie prezentată pe larg problematica socială ce face obiectul activității comitetelor sindicatelor, comitetelor de secții și birourilor grupelor, examinînd-se cu responsabilitate preocuparea lor pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale membrilor de sindicat, pentru respectarea legislației muncii, pentru îndeplinirea politicii sociale promovate de partidul și statul nostru. De asemenea, trebuie să-și găsească locul convenit analiza modului în care se desfășoară viața de organizație, a felului în care se asigură conducerea colectivă, democrația sindicală, controlul îndeplinirii hotărîrilor.

Interpretarea critică și principială a activității desfășurate de organele de conducere și întreaga masă a membrilor de sindicat, reliefația a tot ceea ce merită atenție, stimularea inițiativelor maselor sînt elemente care trebuie să se deducească prezente în toate dările de seamă, indiferent dacă acestea sînt ale grupei sau ale sindicatului.

Pentru ca întreaga acțiune ce urmează să fie organizată la nivelul grupelor, al secțiilor și al sindicatelor să se desfășoare cu succes și eficiență maximă, este necesar să se studieze și să se aplice cu atenție instrucțiunile elaborate de Consiliul Central al U.G.S.R. care precizează cum trebuie pregătite și cum urmează să se desfășoare adunările generale și conferințele sindicale din această perioadă. În spiritul acestor instrucțiuni trebuie procedat neîntîrziat la pregătirea documentelor ce vor fi supuse dezbaterii și aprobării masei membrilor de sindicat. În acest sens de un real ajutor se dovedește studierea hotărîrilor plenarei C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie și plenarei C.C. al U.G.S.R. din 15 octombrie a.c.

Pe baza măsurilor cuprinse în aceste documente, a sarcinilor stabilite de Ministerul Învățămîntului privind organizarea activității politico-ideologice și cultural-educative în învățămîntul de toate gradele, a studierii condițiilor concrete în care își desfășoară activitatea fiecare grupă, secție sau sindicat și a propunerilor și sugestiilor avansate de către membrii de sindicat, poate fi elaborat un plan de măsuri realist, care să fie tradus în fapt nu numai de către cei ce vor fi investiți să conducă activitatea sindicală, ci de către toți membrii organizației.

În cadrul adunărilor și conferințelor sindicale pentru dări

de seamă și alegeri este necesar să se asigure participanților posibilitatea deplină de a-și exprima părerea în legătură cu cei care urmează să fie aleși. Va trebui ca fiecare colectiv să se orienteze asupra celor mai buni și mai activi membri de sindicat români, maghiari, germani și de alte naționalități, care au o anumită vechime în școala sau institutul respectiv, cunosc problemele colectivului în care muncesc, se bucură de respect și autoritate dovedind răspundere pentru realizarea sarcinilor și o temeinică pregătire politico-ideologică.

În învățămînt, datorită specificului activității, numai un număr relativ redus de sindicate a reușit pînă în prezent să adopte statutele proprii, celelalte urmînd să facă aceasta cu prilejul adunărilor și conferințelor din această toamnă. De aceea este necesar ca în perioada care a mai rămas să se procedeze la definirea proiectelor de statute, pe baza observațiilor și sugestiilor primite de la membrii de sindicat. Totodată trebuie să se analizeze cu atenție fiecare articol din proiect pentru ca el să corespundă cît mai bine specificului muncii sindicale din învățămînt, să reflecte obiectivele majore care stau în fața cadrelor didactice și, în același timp, să conțină prevederile statutului-cadru, elaborat și adoptat de Congresul U.G.S.R. în primăvara acestui an.

Acolo unde statutul a fost deja adoptat, dar se constată că el prezintă diferite lacune trebuie ca, folosînd prilejul adunărilor generale și conferințelor pentru dări de seamă și alegeri, să-l completăm în mod corespunzător și să-l adoptăm pentru ca, pe baza lui, activitatea sindicală de viitor să devină mai rodnică, mai bogată în forme și conținut.

Pregătite în spiritul imprimat de cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român și reflectat atît în lucrările cit și în documentele Congresului Uniunii Generale a Sindicatelor, adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri din anul acesta să marcheze afirmarea viguroasă a organizațiilor sindicale, în cadrul autonomiei tot mai largi ce le-a fost acordată, să evidențieze contribuția specifică și originală a fiecărui colectiv la traducerea în fapt a mărețelor obiective pe care și le-a propus societatea noastră socialistă multilateral dezvoltată, la inițiativa și sub conducerea încercată a Partidului Comunist Român.

MARIA STANESCU

Andreescu

FATA PESCARULUI

Muzeul nevizitabil

Intr-o relatare a cercetătoarei Victoria Popovici, aflăm că Muzeul pedagogic — care s-a mutat acum (tot provizoriu se pare...) în str. Sfinții Apostoli nr. 14 — dispune în prezent de o arhivă de peste 2500 de documente manuscrise, printre care corespondența dintre Alexandru Odobescu și V. Gr. Borgovan în legătură cu colaborarea lor la diferite manuale școlare, scrisori, autografe ale lui Spiru Haret, o scrisoare din 1886 a lui Titu Maiorescu adresată lui V. Gr. Borgovan, scrisori ale lui C. Rădulescu-Motru, Simion Mehedinti, H. H. Sthal, Cezar Petrescu, G. Bogdan-Duică în legătură cu colaborarea lor la editarea de manuale școlare sau la revista „Satul și școala” și scrisori ale pedagogului Constantin Meissner către diferite personalități.

Ni se semnalează, de asemenea, că fondul arhivistic se îmbogățește continuu cu noi achiziții și donații valoroase. Pînă aici toate bune. Greutățile încep atunci cînd cineva ar dori să consulte arhiva muzeului. Unde, dacă în încăperile care îi sînt reparatizate abia incap cei cîțiva cercetători? Cît privește expunerea cuprinzătoare a colecției — ceea ce ar însemna, în fond, onorarea titlului de muzeu — apare în condițiile actuale drept utopică. Și, cînd te gîndești că în alte părți ale lumii, nucleul de bază al întregii cercetări din științele educației a fost muzeul pedagogic. Dar să nu-i considerăm nerecunoscători ne descendenți. Ne limităm deci la o întrebare: cînd va deveni Muzeul pedagogic cu adevărat, o instituție vizitabilă?

AL. C.

SĂ CONSTRUIM TEMEINIC

(Urmare din pag. 1)

Măsurile inițiate de secretarul general al partidului țintesc la perfecționarea celui mai important element, la perfecționarea omului, a noastră, a tuturor. Ele au ca scop ridicarea conștiinței noastre morale și politice, a nivelului nostru de instruire și cultură, stăpînirea de către noi și mai temeinic a ideologiei și filozofiei marxiste, necesare a fi folosite toate în lupta împotriva vechiului, a dogmatismului, a inapoiării, pentru progresul nostru, al întregii națiuni.

Mărturisind adeviziunea noastră fierbinte la lucrările recentei plenare, să ne angajăm la cel mai urgent imperativ al vremii generației noastre: construirea temeinică. În liniștea pe care noi ne-am dobîndit-o să ne așezăm ca albinele la muncă. Să facem să dispară lucrările de mină să dispară mentalitatea care le-a generat. Să uităm cuvintele mari pentru o vreme.

Să ne confundăm în noi înșine și fiecare pe cîmpul lui de muncă să gîndească la responsabilitatea față de generațiile viitoare, pentru care să dureze cu seriozitate și simț de răspundere civică. În loc de vorbe spectaculoase să lăsăm mărturie materiale, dovezi materiale ale gradului de perfecționare morală și politică pe care noi l-am avut în acești ani ai socialismului.

În realizarea acestui măret program: responsabilitățile naționale ale școlii românești sînt considerabile, căci nimeni altcineva decît școala nu poate mai bine să formeze acele deprinderi și laturi ale personalității fiecărui cetățean care sînt necesare pentru ca națiunea română să progresa și să propășească în ritmuri tot mai înalte. Factor principal de instruire și educație, școala trebuie să crească cu grijă și profundă responsabilitate pe fiii României și de aceea misiunea civică a școlii se cere azi a fi pusă în aceeași ordine prioritară cu funcția ei instructiv-educativă.

Cu acad. BOGDAN SUCHODOLSKI despre: ȘCOALĂ, OM, SOCIETATE

O toamnă tîrzie și calmă împrăștia pe caldarîmuri podoaba celor din urmă frunze ale bătrînului Kazimierz, locul preferat de refugiu pentru creatori. Aici l-am întîlnit pe academicianul Bogdan Suchodolski, sau mai bine-zis l-am găsit alături de alți specialiști din Comitetul interdisciplinar numit „Polonia 2000” și din Comisia experților, studînd căile pe care trebuie să le străbată școala poloneză pentru a răspunde cît mai bine exigențelor epocii moderne.

Emoțiile care — cum am aflat — îi copleșesc de obicei pe cei ce solicită interviuri acestui ilustru filozof și pedagog, s-au risipit curînd: aveam în față un om de o amabilitate și de o simplitate rare, dispus să-și dezvăluie ideile pe îndelete, cu același simț metodic cu care ne-au obișnuit cele mai cunoscute și mai apreciate dintre cărțile sale.

Predilecția sa pentru problemele privind teoria personalității umane în general și ale formării omului timpurilor moderne în special („Educația pentru viitor”, „Pentru o pedagogie pe măsura epocii noastre”, „Probleme actuale ale învățămîntului și educației”, „Pedagogia și marile curente filozofice”, „Teoria marxistă a educației”), precum și însuși obiectul prezenței sale la Kazimierz ne-au inspirat prima întrebare.

Red: Din multitudinea de probleme pe care le au de rezolvat școala și învățămîntul, care sînt — după dumneavoastră — cele cărora trebuie să li se acorde în prezent prioritate?

B. Suchodolski: Pentru a răspunde la întrebarea pe care mi-ați pus-o, trebuie să vă spun că AISE (Asociația Internațională a Științelor Educației), al cărei președinte sînt pe patru ani, adică între Congresul internațional de pedagogie ținut la Varșovia, în 1969, și Congresul internațional de pedagogie de la Paris, care va avea loc în 1973 (tot la patru ani are loc un asemenea congres) a inițiat o anchetă în rîndul membrilor săi, prin care le cerea să arate care sînt, după ei, sarcinile principale ale educației moderne și cum trebuie reorganizată știința pedagogică pentru a putea rezolva marile probleme educative ale timpurilor noastre. Am primit multe răspunsuri — și ceea ce vreau să subliniez este că exprim aici nu numai punctul meu de vedere, ci și punctul de vedere care a reieșit, mai reprezentativ, din „dialogul” prilejuit de anchetă cu membrii AISE.

Doi sînt problemele care trebuie să aibă prioritate în efortul de a plasa școala la nivelul cerințelor socie-

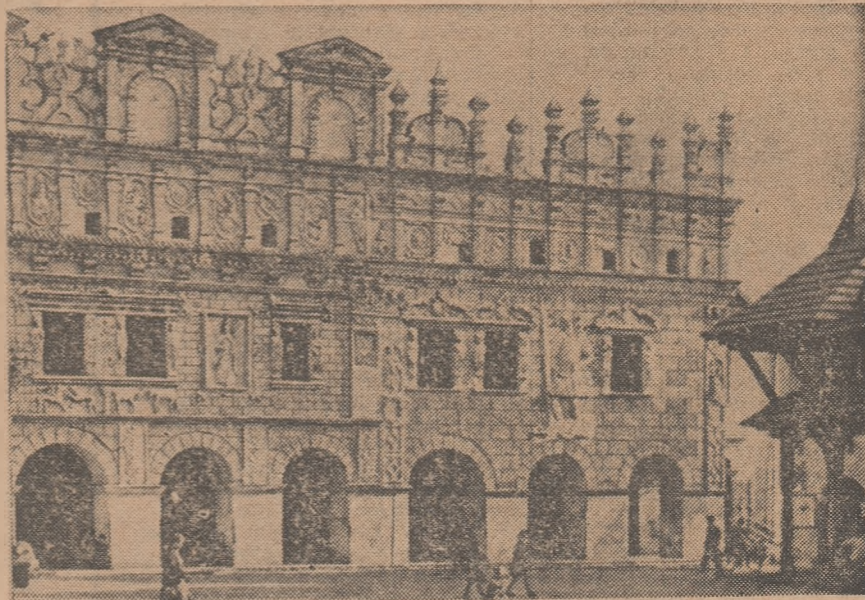
tății moderne: problema pregătirii cadrelor calificate și aceea a educației personalității umane.

Red: Dintre ele, pe care o considerați mai semnificativ și mai acută pentru ceea ce are de întreprins pedagogia, ca știință care servește societatea?

Răspunsul, venit simplu, ilustra aceea amplă și exactă cunoaștere a dialecticii societății contemporane — care îl caracterizează pe interlocutorul nostru.

B. Suchodolski: Problema numărului unu care se pune în fața pedagogiei moderne este aceea a pregătirii cadrelor calificate cerute de economia națională, ale țării dezvoltate, ale țării industrializate.

În toate aceste țări ale Europei se vede foarte clar că economia națională se poate dezvolta mai înainte de toate grație cadrelor calificate. Întrăm acum într-o altă epocă, în care factorii principali nu sînt, ca pînă în prezent, resursele materiale, capitalul, chiar însăși tehnica. Factorii esențiali ai dezvoltării social-economice sînt oamenii, oamenii calificați, oamenii care știu să muncească, oamenii care pot aduce inovații, oameni cu atitudine creatoare, inteligenți. Această problemă a pregătirii cadrelor cerute de economia națională este mereu sursa principală a planificării educației. De aceea, peste tot, în toate țările, se observă eforturile de a alcătui marile planuri ale dezvoltării educației — în conformitate cu exigențele economiei naționale.

R.P. Polonă

Kazimierz

Red: Imensa (și, poate inepuizabilă) problematică a educației personalității umane, constituie obiectul a numeroase dezbateri orale și scrise. Și nu numai astăzi. Ce considerați că o particularizează în prezent?

B. Suchodolski: Educația personalității umane prezintă multe nuanțe tradiționale, întrucît omenirea își pune această problemă de veacuri. În pedagogie — după cum se știe — s-a vorbit de secole, despre dezvoltarea personalității. Astăzi, această problemă tradițională, trebuie abordată într-o viziune modernă. În ce constă acest accent modern?

Omul modern, civilizația modernă sînt într-o stare de tensiune. Omul modern nu se simte bine în ambianța modernă a civilizației. Există un conflict, un conflict deschis — între om și ambianța pe care a creat-o el însuși. Educația însă nu trebuie să ducă la adîncirea izolării omului în societate, ci, dimpotrivă, omul trebuie astfel educat încît să acționeze continuu pentru ca noua realitate construită de el să devină tot mai bună.

Pentru a realiza acest lucru, trebuie rezolvate două probleme fundamentale — aceea a instrucției și aceea a educației. În domeniul instrucției trebuie însă părăsite numeroase principii tradiționale, care nu mai răspund noilor condiții sociale și economice și nici evoluției pe care o prevedem. În domeniul educației, obiectivul cel mai important este acela de a transpune marile idealuri sociale în viața cotidiană, concretă a omului.

Vorbea de astă dată personalitatea înzestrată cu acel gust — atît de bine sesizat de profesorul Maurice Debesse de la Sorbona — acel gust de istoric filozof al educației, îmbinat fericit, la dînsul, cu un profund sentiment al realităților pedagogice și cu dorința de a răspunde nevoilor tineretului din vremurile noastre.

STELA PRFDESCU

Telex

● Recent, în sălile Institutului de artă populară din Budapesta s-a deschis o expoziție de material didactic și rechizite școlare — produse ale întreprinderii „Didactica” din București. Numărul tipurilor de expozate este de peste 130.

● În ultimii doi ani în Algeria au luat ființă un număr însemnat de institute și școli tehnice pentru pregătirea cadrelor necesare economiei naționale. Unul dintre acestea este Institutul de topografie din Arzew, centrul petrochimic al Republicii Algeria. Institutul pregătește specialiști în domeniile: topografie, cadastru, geodezie și cartografie.

● O Cartă a cărții care stabilește principiile ce trebuie să definească tratamentul cărților pe plan național și internațional a fost aprobată de către organizațiile internaționale profesionale reunite la Bruxelles la sfîrșitul lunii octombrie pentru a discuta problemele reclamate de Anul internațional al cărții 1972. Specificînd rolul capital în domeniul educației al textului scris, documentul cîdat se pronunță pentru o promovare a comprehensiunii internaționale și a cooperăției pacifice.

● Potrivit unui proiect de lege care va fi supus spre aprobare în curînd parlamentului irakian, circa patru milioane de adulți vor fi alfabetizați pînă în 1985. La trei ani după punerea în aplicare a acestui plan, nici un serviciu public sau particular nu va mai fi autorizat să angajeze analfabeți.

● Cotidianul american „New York Times” relatează zilele trecute că mii de școlari americani din statul Ohio vor avea parte de o „vacanță” neașteptată și fără limite precise în cursul anului școlar curent. Această situație este determinată de faptul că un însemnat număr de școli din acest stat american au rămas, pur și simplu, lipsite de mijloace materiale și vor fi, în consecință, închise pe termene neprecizate.

● La Brazzaville au fost luate o serie de măsuri în vederea reorganizării învățămîntului. Directorul general al serviciului educației naționale a evidențiat necesitatea apropiierii învățămîntului de cerințele țării. „Dacă dorim să fim conștienți și nu o colonie, a declarat el, trebuie în primul rînd să conștientizăm învățămîntul și să-l facem să corespundă nevoilor țării”. În acest scop au fost luate în ultimii ani o serie de măsuri în vederea reorganizării învățămîntului.

● „Trebuie să recurgem la programe educative și de învățămînt special concepute și difuzate în mod special prin intermediul sateliților de comunicație, pentru a putea rezolva problemele speciale ale învățămîntului din Alaska, inclusiv pe cele ale formării profesorilor”. Aceasta este, în rezumat, concluzia specialiștilor desemnați cu studierea problemei de mai sus.

GRIGORE ARBORE

Problema-cheie a contemporaneității

Toamna acestui an a marcat, la un scurt interval una de alta, două aniversări. S-au împlinit, la 24 octombrie și 4 noiembrie, 26 și, respectiv, 25 de ani de la crearea Națiunilor Unite și a uneia dintre cele mai populare organizații internaționale puse sub egida sa: Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO).

Dublele sărbătoriri au constituit, desigur un prilej de trecere în revistă a contribuției efective a O.N.U. și organismelor sale, printre care UNESCO joacă un rol de prim ordin, la rezolvarea problemelor ce au frîmțat civilizația contemporană a acestui ultim și bulversat sferă de veac. Esențială rămîne însă — și faptul tine avroape de domeniul evidenței — problema păcii. Cu toate eforturile depuse pe calea

tratativelor bilaterale și multilaterale, cu toate eforturile depuse în acest sens în cadrul Organizației Națiunilor Unite, ritmul înarmării a crescut uluitor. În treaga lume trăiește acut conștiința primejdiei unui război nuclear și de aceea, de la o zi la alta, inițiativele pentru realizarea unui climat de pace, securitate și cooperare se înmulțesc. Și nu este o întîmplare că, în politica internațională, cel mai înalt for de reprezentare mondială joacă un rol tot mai activ. După cum nu e o întîmplare că promotorul pe plan spiritual al unor inițiative legate de cultivarea în rîndul popoarelor a conștiinței necesității cooperării este UNESCO. Analizele înfăptuite de aceste orga-

nisme sînt amare. Concluziile ce se impun îndeamnă însă la luciditate. Dacă în anul 1950 — spun datele publicate la 8 septembrie de UNESCO, cu ocazia zilei internaționale a alfabetizării — 50% din populația globului era analfabetă, actualmente doar 34,4% se află în această situație. Rata creșterii numărului de locuitori analfabeti este însă mai mare decît rata creșterii populației și dacă în 1971 există pe glob 783 milioane de analfabeti, pînă la sfîrșitul secolului nu e de așteptat ca cifra să coboare sub 650 milioane.

Simultan, o altă statistică, publicată tot de UNESCO, își dezvăluie semnificații nu mai puțin tulburătoare. După estimări

aproximative omenirea a cheltuit în anul 1967 pentru înarmare 173 000 milioane de dolari, ceea ce reprezintă 7,2% din producția națională globală a țărilor membre ale O.N.U. la acea dată. Sprijinindu-se pe cercetări temeinice ale unor savanți de la „Stockholm International Peace Research Institute”, un laureat al premiului Nobel pentru pace, Philip Noel-Baker, afirmă într-un articol cît între 1948 și 1968 cheltuielile reale pentru înarmare s-au mărit de trei ori. Lichidarea ignoranței și subdezvoltării — iată două obiective care se izbesc de bariera de netrecut a cursei înarmărilor. Din această perspectivă eforturile înțelepte ale României, îndreptate în

sensul promovării unui mai de pace și cooperare în Europa și în lume, ne apar cu atît mai valoroase. Bilanțul îngrijorător prezentat opiniei publice de organele ce au rolul de a promova pe plan mondial inițiativele legate de asigurarea păcii, securității, progresului îndeamnă la meditație. „Lumea... poate avansa în direcția unei dezarmări generale și totale, scop fixat în 1959, în unanimitate, de Adunarea generală — spunea în raportul său din 1969 secretarul general al O.N.U., U Thant. Dacă ea ar alege acest drum (acela al dezarmării) securitatea, prosperitatea și creșterea s-ar găsi într-o formidabilă mîrire — nu doar pentru țările pe cale de dezvoltare, ci și pentru țările dezvoltate — pentru lumea întregă”.

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU